

Dopis je bil brez naslova, dobil ga je v uredništvu. Objavljamo dopis za zgled, kakšnih dopisov MISLI ne želijo dobivati. In tudi zato, da priporočimo rojakom v Mt. Isa (in drugod), naj spremenijo svoje geslo: EN ČASOPIS V VEČ HIŠ! Predlagamo geslo: EN VRČEK PIVA V VEČ HIŠ. — Ur.

ŽALOST DOPISA IZ MT. ISA

Mirko Brenčič

NAROČNIK IN PLAČNIK LISTA MISLI nisem več, pač pa sem ostal zvest čitalec. V pravem pomenu besede — zastonjkar! Pričeli smo namreč kampanjo šparanja (ob pivu pri bari? — Op. ur.) in zato čitamo izposojene časopise. Ni nas mnogo v Mt. Isa, ki se še zanimamo za slovensko tiskano besedo, toda kolikor nas je, smo naročeni na razne liste in revije. Vse si izposojamo križem kražem, da vsi prečitamo. Tako vidite, da se mi „severnaki“ držimo načela: EN ČASOPIS V VEČ HIŠ in ne Več casopisov v eno hišo! (Blagor slovenskemu tisku v tujini! — Op. ur.)

Že parkrat sem opazil v MISLIH, da se vi „južnjaki“ precej zanimate za zaprašeno Mt. Iso. Ne vem, kaj vas bolj zanima, ali Mt. Isa sama ali slovenstvo v njej. Bomo pa na obe strani nekoliko pomodrovali.

Mt. Isa je mestece z 10.000 ljudi in svetovno znamen ruddnikom bakra in svinca. V pravem pomenu besede je rudnik zaenkrat samo v Mt. Isa, vse ostalo v bližnji in daljni okolici so pa rudnički, bolje rečeno „lisije luknje“. Da so pa velika ležišča imenovane rude po vsej okolici, pričajo ravno te luknje. Pred nekaj leti je bila cena bakru in svinetu mnogo večja ko danes, pa so hodili po pustinji mnogi in kopali kar na površju in dovažali v Mt. Iso. Truda je bilo dovolj, koliko pa denarja, mi ni znano. Samo o enem Evropejcu vem, da si je v dveh letih napravil denar. Drugi so menda po vrsti skrahirali in se vrnili pohlevno k prejšnjemu delu in zaslžku.

Sedaj pa nekoliko o našem življenju. Podobno je življenju v moderni kaznilnici. Naš dnevni red: Iz stanovanja na delo, od dela v stanovanje. Dan ze dnem, leto za letom. Ako pa želimo zabavo, imamo kino in bar. Če pa je kozarček preveč, pa še policijski zapor in priboljšek. Vsako nedeljo prirejajo tudi ples, kjer se pa ubogi „wog“ počuti samo toliko srečnega, v kolikor je gluh. Imamo tri velike hotele, kjer se kratkočasimo s pivo. (Ali si ga kupujete ali samo — izposojate? — Ur.) Odprtih so od desete do desete. V vseh teh hotelih se zbira nad vse pisana družba,

Videl sem že vsa mogoča bitja, samo indijske kobre še ne.

*Okrog mizic so pa stolčki,
a teh stolčkov je dvanajst ...*

Ne, v teh hotelih ni stolčkov, stojimo okrog bara kot konji, samo s to razliko, da se konji obrcajo takoj ko pridejo skupaj, mi pa šele bolj proti koncu.

*Bolj ko proti jutru gre,
rajski me ima dekle ...*

Za nas to ne velja. Zadovoljiti se moramo z „ljubezni“ policaja, ki proti jutru narašča, če se pravčasno ne pobereš ven. Če vidi policaj, da se naslanjaš na kak predmet ali drugače ne obvladaš svojega ravnotežja, je že dovolj razloga, da te povabi s seboj in odvede v „sanatorij“. Kako tam „zdravijo“, osebno ne vem, čul sem pa, da glavobola ne zdravijo z Bex-om, pač pa z boksom. Najmanjša doza zdravljenja stane en funt — s prenočino vred. Če pa nastenejo komplikacije, se račun poveča.

Tako je torej življenje nas samcev. Življenje zakoncev je poglavje zase.

Koliko nas je tu rojakov, natanko ne vem. Opazil sem, da se nekateri izmikajo slovenski družbi. Na eni strani se mi zdijo čudaki, po drugi jih pa razumem. (Mi tudi, če je „družba“ samo pri „vrčku“ — ur.) Od časa do časa se pojavi med nami novi in neznani obrazzi, ki pa navadno prav tako neopazno izginejo kot so se pojavili. Za njimi ni drugih sledov kot kakšna topla kletvica s pojasmilom: No, pa mi je „odhesel“ toliko in toliko ... Malokdo je še zapustil Mt. Iso, da bi ne bil pozabil tu kakšnega „finansnega“ sorodnika. To nas napravila strašno nezaupne do človeške družbe.

Kar se tiče dela, ga je sedaj lahko dobiti, samo da ga jaz nikomur ne priporočam. Ako delate za navadne „wages“, je zasluzek prenizek in to z ozirom na visoke cene, ki jih imamo v Mt. Isa. Akordnih del ali kontraktov je dobrih malo. Dober zasluzek utegneš kljub vsemu dobiti, moraš pa zamenjati za funte — zdravje ... Kaj pa pomeni v Avstraliji vprašanje zdravja in bolezni, veste mnogi iz lastne skušnje. Kdor pa ne ve, bo bo pa še izvedel. — Lep pozdrav!

SYDNEY!

SYDNEY!

„Glavni Dobitek“

Ponovitev te igre v treh dejanjih bo

v ST. FRANCIS HALL, Paddington, 66 Gordon St.

V soboto 6. sept. ob 7.30

:: Po igri zabava s plesom.

Vstopnina za odrasle 5 silingov

Vljudno vabi Igralska družina.

ČUDOVITA SO POTA ...

KO SE JE SPOMLADI LETA 1945 nemški Tretji Reich drobil, se je napotil iz Berchtesgadena v svet 15leten fant, prepričan načist. Rekli so mu bili, naj se skuša skriti. Dobil je ponarejene dokumente na ime Martin Bergman in odšel. Izogibal se je glavnih cest, ki so bile polne zaveznih čet in beguncov, iskal je steze in pota po hribih.

Zaloga hrane, ki jo je imel s seboj, mu je kaj hitro pošla. Po nekaj dneh je potkal na duri kmečke hiše visoko v bavarskih hribih. Dali so mu nekaj juhe, pa preden jo je mogel pospraviti, se je zgrudil v nezavest. Kmet Hohenwaeter in njegova žena sta mu stregla in fant si je kmalu opomogel. Smel je ostati pri hiši za hlapca, pravega imena jima pa ni povedal.

Pozneje je prišlo na dan, da se je fant pisal Martin Adolf Borman. Bil je najstarejši sin proslulega Martina Bormana, enega najstupenejših Hitlerjevih sodelavcev. Borman je bil tisti, ki je zamislil širokopotezno uničevanje nemške duhovščine in zapiranje cerkva. V letošnjem juliju je njegov sin, oni begunec iz Berchtesgadena, nekdanji gojenec elitne nacistične šole v Feldafingu, prejel mašniško posvečenje v Innsbrucku, Avstrija, kot član redovne družbe Misijonarjev Presv. Srca.

Novomašnik je sam pripovedoval poročevalcu tednika NEWSWEEK, kako je do tega prišlo. Za svoje spreobrnjenje, tako je zatrdil, se ima zahvaliti pobožni družini Hohenwaeter. Ko je bil nacizem na robu propada, je oče Borman nekam izginil, mnogi misljijo, da še danes živi nekje v Argentini. Mati je zbežala v Italijo in umrla leta

1946 v Meranu kot spreobrnjena katoličanka. Mladi Martin je hlapčeval svojim dobrotnikom pod imenom Bergman. Sprva je ostal prepričan načist, pologoma se je dvignilo v njem zanimanje za cerkev in sveto pismo. Privlačeval ga je zgled družine, pri kateri je živel. Iz tega, kar je bilo nekaj časa z golj radovednost, se je kmalu razvilo navdušenje.

„Leta 1946 sem prejel sv. krst“, pripoveduje novomašnik sam. Nikolaj Hohenwaeter mi je bil za drugega botra, dočim je bil moj prvi boter sam Adolf Hitler. Kmalu potem sem sklenil, da moram postati pridigar“.

Začel je hoditi v katoliško višjo šolo na Bavarskem, leta 1952 je v Innsbrucku vstopil v novicijat misijonske družbe Prev. Srca. Njegovi sošolci ga slikajo kot jako pridnega študenta in navdušenega hribolazca. V prostem času je pa najrajši delil svete podobice na prometni cesti Marije Terezije v Innsbrucku.

Predstojniki in profesorji so pa videli v fantu kaj več — bil jim nekak preizkusni kamen. Eden od njih je to izrazil z naslednjimi besedami: „Dobro poznamo silno breme, ki pritiska na fantova ramena ... Za nas je fantov poklic samo nov dokaz, da tudi totalitarnemu brezboštvu pot nazaj k Bogu ni zaprta ...“

In kaj bo mladi Borman počel odslej? Sam naj pove:

„Bodočnost zame je v rokah mojih predstojnikov. Želim pa, da bi me poslali nekam, kjer bo treba težko delati in življenje ni lahko. Morda pojdem misijonarit v belgijski Congo, kjer je kričeča potreba po duhovnikih“. — „NEWSWEEK“.

Po prijaznosti ge. Kavčičeve iz Canberre nam je prišel v roke „Cerkveni Glasnik“ tržiške župnije na Gorenjskem, junij, 1936. Med многimi zanimivostmi v lističu smo naleteli na popis, kako so igrali „Tri Kralje“. Ker si tudi med nami zadnje čase utira pot na oder dramatika, se nam zdi ta popis času primeren za MISLI. Objavljamo ga v posvetilo igralskim družinam v Melbournu in Sydneju. — Ur.

„TRIJE KRALJI“ v TRŽICU LETA 1933

(Iz spominov Viktorja Zakrajška)

ODER PROSVETNEGA DRUŠTVA V TRŽIČU ima že lepo zgodovino, a leta 1931 smo postavili v tem razvoju lep mejnik. Povečali smo oder in preuredili dvorano. Prišla je na oder prva opereta „Potepuh“ pod vodstvom Katoliške Akcije. Uspeh je presegel vsa pričakovanja, a mene je poparila opazka, ki sem jo slišel v Ljubljani: „V Tržiču so pa Katoliško Akcijo potepuh ugrabili“.

Nisem vedel, kaj bi odgovoril. Med vožnjo proti Tržiču sem koval načrt, kako bi na očitek odgovoril. Kar v Kranju sem izstopil in jo mahnil k prof. Kuretu, ki je začel tiste dni propagando za novi, duhovni oder. Kuret mi da na novo preveden rokopis Timmermansovih „Treh Kraljev“.

Med nadaljnjo vožnjo sem rokopis prečital in ga doma žalosten odložil. Ne bo šlo! Ker pa drugega nisem mogel dobiti, sem „Tri Kralje“ še drugič in tretjič prečital in začel misliti, kako bi razdelil vloge, da bi morda le šlo. Na poti v šolo k Sv. Ani sem jih nosil v glavi in premišljeval, kako bi Katoliško Akcijo otel Potepuhom in jo pridružil Trem Kraljem. Odločil sem se: Trije Kralje morajo priti na naš oder!

Spravil sem se na delo. Najprej so bili na vrsti igralci. Med igralci in gledalci je vladalo naziranje, da

je v Tržiču mogoča le vesela igra. Težko je bilo javno mnenje kar naenkrat obrniti. Igralci so me venomer spraševali, če imem kako novo igro v mislih. Malomarno sem jim dajal prebirati Tri Kralje, a vsak mi jih je vrnil z opombo, ki je bila porazna. Nisem obupal. Začel sem obdelovati posamezne igralce: „Če bi ti vzel to vlogo, oni pa tisto, bi šlo“.

Počasi sem osvojil vse po vrsti, da so mi odgovarjali: „Če ravno želite, pa poskusimo“. Vloge so čakale prepisane. Pri bralni skušnji smo se nekam čudno gledali. Tudi ko smo se začeli učiti, igralci še dolgo niso delali z voljo, ampak samo zaradi mene. Jaz pa sem bil v igro že popolnoma zaljubljen in sem razlagal, razlagal. Krasno besedilo z globoko vsebino je polagoma osvojilo igralce. Razumelin so, kaj besedilo od njih zahteva, vzivel so se v svoje vloge, dobili veselje in začeli sami ugibati, kako bodo to in to podali na odru. Ko je še najbolj kritična igralka nekoč priponnila: „Saj bo ta igra navsezadnje še lepal“ je bila predstava na vse strani zagotovljena.

Medtem sem se boril z drugo težavo, kako bom uredil oder. Vedel sem, da bo s kulismi pri tej igri nemogoče doseči uspeh. Odšel sem v Ljubljano in kupil blago za zaveso, ki naj bi nadomestovalo kulise. Ko smo začeli delati zaveso, so mnogi zmajevlji z glavami ... Največ preglavic pa nam je delala

razsvetljiva. „Trije Kralji“ ravno zaradi manjkajočih svetlobnih učinkov ponekod niso uspeli. Dejanje namreč hitro prehaja iz navadnega v duhovni svet, kar je treba pri uprizoritvi močno podprtati, to je pa mogoče edino s pomočjo reflektorja — če ga imaš ... Končno smo tudi tega dobili, prav za prav celo dva.

Plakati so že oznanili predstavo, ko je bilo pri zadnji skušnji še vse negotovo. Igralci so sicer znali vloge, a bali so se, kako se bodo znašli na odru pred „cunjam“ — zavesami. Tudi niso vedeli, kako bi se oblekli. Zaradi teh skrbi je glavna skušnja vsem vzela veselje. Ko so dvomi prišli do viška, sem o polnoco večino poslal domov, ostal sem sam z nekaterimi pomagači. Ko je bilo vse drugo na pol urejeno, sem ob dveh zjutraj poslal dva v Koprivnico po smrekice za ureditev zimske pokrajine.

V nedeljo po maši smo vsi hiteli z zadnjimi pripravami. Še zmerom smo bili v strahu, da doživimo polom. Na vse strani sem moral dajati korajžo, čeprav je sam nisem imel veliko.

Gledalci so začeli prihajati in nestrpno so pričakovali začetka. Še bolj nestrpni smo bili mi za zastrom. Kako bodo gledalci razumeli igro, ki je bila zanje nakaj čisto novega? Stopil sem pred zaveso in skušal gledalcem odpreti oči, ušesa in srce, da bi prav razumeli besedilo in prizore. Potem sem pripomnil, da želim, da bi igra zaledla za tri pridige. Tako sem hotel Katoliško Akcijo v Tržiču izpoliti Potepuhom in jo dati Trem Kraljem.

Potem smo začeli in šlo je kakor namazano. Igralci so bili na mestu kot morda nikoli poprej. Rudl, Francelj in Slavko so v vlogah treh kraljev igrali tako naravno, da so si naenkrat osvojili oder in gledalce. Grobna tišina v dvorani je pričala, da gledalci z razumevanjem napeto sledi prizorom. Ob nastopu Kristusa in Marije je duh pobožnosti z odra zavel po dvorani. Prizori z jaslicami, Jožefom in Marijo so bili tudi lepi in dajali čast igralcem in odru. Nastop Luciferja, ki ga je z razumevanjem podal starejši igralec Jošt, je razburkal duhove, ki so se pa ob spremembah na odru hitro pomirili in se potopili v pobožni mir, ki je vladal potem vse do konca.

Led je bil v Tržiču prebit. Moderna duhovna igra je popolnoma osvojila tržiški oder. Ko so nekateri odri še vedno imeli stare programe burk, narodnih iger in žaloiger, je v Tržiču že stala na častnem mestu duhovna igra. Poleg manjših najomenim le še „Misterij sv. maše“ in „Slehernika“, ki sta bila podana z velikim uspehom.

Tržič je staro in izključeno delavsko mesto, a je od vseh slovenskih delavskih mest še najbolj ohranilo verski značaj in to ne samo na zunaj. Tržič je veren, verni so z redkimi izjemami tudi oni, ki pravijo, da so svobodomisinci in marksisti. Vse drugačna pa bi bila ta slika, če v Tržiču ne bi tako zdaj porasle verske in svetne organizacije in če ne bi v njih z resno voljo delovali duhovniki, ki so službovali v Tržiču. — „Cerkveni Glasnik“, Tržič, 1936.

GLAVNI DOBITEK je lepa igra, prijetna, zabavna, pa tudi poučna. Naši igralci so jo lepo podali, zaslужijo čestitke. Nikomur ne bo žal, če jo pride pogledat v soboto 6. septembra v cerkveno dvorano St. Francis župnije v Paddingtonu!

STRPNOST IN VERA

P.B.A.

„Tudi meni se zdi. Torej v imenu moje žene in v mojem: Pridite!“

„Pridem“, je rekel župnik in odložil slušalko.

★

Ko so kmalu potem sedeli skupaj, je začela razgovor gospa in to brez ovinkov:

„Vidva sta mi prava junaka! Mislita, da bosta dokazala, da ni Boga, če Mojzes ujameta na laži! To se pravi, če uganeta, kje sveto pismo nasprotuje znanosti. Na to pa ne pomislica, da se vera v Boga ni začela z Mojzesom, ki je pisal prve svetopisemske knjige. Pomislica, koliko ljudi je bilo takrat na svetu poleg Izraelcev in kako star je že bil svet, pa so vsi imeli vero v neko nadzemeljsko Bitje, ki mu mi pravimo Bog. Mnogim večjim tedanjim narodom se še sanjalo ni, da Mojzes kaj piše.“

Župnik je bil nad besedami razumne gospe prijetno iznenaden, profesor se je pa v svojem kotu nagajivo smejal. Za hip so umolknili. Potem je rekel župnik:

„Najprej mi povejte, gospa, kako veste, o čem sva s profesorjem govorila.“

„Ha, ha, ha!“ se je oglasil pro-

fesor namesto žene. „Saj pravim in rečem, ne poznate žensk! Ko jo je prijela radovednost, kaj imava vi in jaz skupaj, ji ni dalo prej miru, da sem ji vse povedal. Še težave sem imel s svojim spomnom pred njo. Venomer kopljave vame kot s krampom.“

Gospa je molčala, nič v zadregi. Bilo je pa videti, da preži na pričlost, da bo spet segla v pogovor.“

„No in — kaj pravi?“ je zapršal župnik in pogledal po obeh, češ, naj odgovori ona ali on. Spet se je oglasil profesor:

„Kaj pravi? Da bi jo slišali! Sem vam že rekel in ponavljam: Kar skrijte se pred njo! Nestrpna je do zvrhane mere in prav nič ne prizanaša. Ne vem, če me bolj zabava njeno udarjenje naravnost ali vaša obzirnost, ko skušate z vsemi vam strpnostjo priti moji trdi buči do živega.“

„Zakaj pravite, da z vsiljeno mi strpnostjo?“ je resnično začuden vprašal župnik.

„Zato, ker se zavedam, da sem s to besedo začel takrat na vlaku. To reč sem vam takoreč sugestivno podtaknil in je še isti hip pognala korenine v vas. Moja žena zna drugače . . .“

„Da, popolnoma drugačel!“ ga je s povzdignjenim glasom prekinila gospa. „Vidva se mi pojdira solit! Že neko ponarejeno strpnostjo po znanstvenih potih isčeta Boga in ga obenem ubijata! Jaz bi rada vedela, koliko je na svetu prepričanih bogotajcev, ki so prišli do tega z golim umovanjem. Jaz trdim, da je pri tako imenovanih brezvercih — in to velja tudi o mojem možu — vse kaj drugega vzrok, da so vero v Boga vrgli med staro šaro. Bogu so se izneverili, ker so se vdali posvetnosti in materializmu, potem pa, preden so se zavedeli, se jim je porodila želja, da bi jim kak Bog ne delal sitnosti in težav v njihovi vesti. Šele potem so se začeli zatekati k umovanju in znanosti, ki jo po svojih željah vodijo za nos.“

„Oho!“ je planil profesor, „oni dan si izjavila, da znanost vodi nas za nos . . .“

„To sem rekla o tisti znanosti, ki jo je treba dejati med „ušesca“. O namišljeni znanosti, ki . . .“

„Ha, hal!“ se je spet smejal profesor, toda župnik je dvignil roko kot bi imel vso pravico poveljevati v tej hiši. Obrnil se je do gospe:

„Povejte, kako ste prišli dc teh nazorov, ki ste jih pravkar razvitali. Glasilo se je, kot da prihaja iz prepričanja, ne iz knjige.“

PORAVNAJTE NAROČNINO

CUDNO DOLGO NI BILO GLASU od profesorja. Čeprav je bil obljudil župniku, da se bo čimprej vrnil na pogovor, je potekal že drugi mesec in vse je bilo tisto. Župnik se je kratko odločil in profesorju telefoniral.

„Morate oprostiti, imam težave z ženo,“ je povedal profesor.

Župnik se je ustrašil in ni vedel, kaj naj reče. Pa kmalu mu je močno odleglo, ko je poslušal naprej:

„Nič kaj tako hudega, gospod. Težave so take vrste, da mene silno zabavajo, vi boste pa celo ponosni nanje.“

Sledil je smeh, kar prijetno razigran.

„No, zdaj sem pa res skrajno radoven,“ je rekel župnik. „Boste vendar malo bolj naravnost povedali?“

„Bom. V dveh točkah. Prvič imam zdaj boljšega verskega propagandista kot ste vi. To je moja žena. Tisto vašo knjigo moram z njo premlevati malo manj ko noč in dan. Drugič me ne pusti več, da bi hodil k vam. Pravi, da vi pridite k nam in pri vseh razgovorih hoče biti sama zraven. Oh, te ženske!“

Župnik je čutil, da profesorjev vzklik ni prišel iz resne zadrege. Bil je ponarejen. Zato je rekel samo:

„Interesantno!“

OD „TABORA“ V LJUTOMERU — 90 LET

SLOVENSKA NARODNA ZA-VEST JE STARA komaj kakih sto let. S tem ni rečeno, da naši ljudje do takrat niso vedeli, da so Slovenci. Saj so že pred tem časom imeli može kot so bili Valentijn Vodnik, dr. France Prešeren, Anton Martin Slomšek in drugi. Med široke ljudske množice je pa le počasi prodirala zavest, da Slovenci nismo le del Avstrije in kot taki Kranjci, Štajerci, Primorci, Korošci ... ampak res samostojen narod, ki je le po nesrečnih zgodovinskih naključjih živer v Avstriji in bil razdeljen v razne „kronovine“ podonavske monarhije. Še sam Prešeren je bil skoraj večkrat „Kranjec“ kot Slovenec. V njegovih pesmih igrajo večjo vlogo „Kranjice“ nego Slovenke.

Leta 1848. je začelo prebujati narodno zavest. Cesarski Dunaj jo je kaj hitro udušil, ali vsaj poskušal udušiti. Po letu 1960 se je začela na novo prebujati. Poedini izobraženci so znali ta novi zakon dobro izrabiti. Začeli so sklicevati „tabore“, velike ljudske shode, kjer so z govorji, pesmijo in družabnostjo dopovedovali ljudstvu, da ni samo „ljudstvo“, ampak narod. Bolj in bolj se je razvnemala „ljubezen do domovine“, kar ni več pomenilo „Domovje moje Avstraja“, pa tudi ne zgolj „dežela kranjska“, ampak je začelo dobivati pomeni: „Slovenija“.

Prvi početki narodne zavednosti so rodili znane „Čitalnice“. Ustanavljali so jih od leta 1861 naprej, in to ne v prvi vrsti „Kranjci“. Bolj vneti so bili Primorci, za njimi Notranjci, potem ostali Slovenci. S knjigami in časopisi, z glasbo in petjem, z igrami in govorji, z domačo družabnostjo in tako dalje so Čitalnice opravile v narodu lepo nalogo. Kakšen pomen je imel takrat za slovensko tiskano besedo koroški Celovec, pa tudi ni treba

posebej poudarjati. Beseda „kranjski“ je sicer ostala še dolgo v govorici ljudstva, zmerom bolj je pa pomenjala — slovenski.

Čas s svojimi političnimi okoliščinami ni bil kaj prida ugoden za ta razvoj. Na Dunaju je rogovil in uganjal nemško nasilje ministerški predsednik Beust, v Ljubljani je sedel cesarjev namestnik Bach. Zdalo se je, da bo morala ostati slovenščina — in z njo slovenska narodna zavest — zgolj v cerkvah in Čitalnicah, izveč teh pa v sredih ljudi in med domačimi širimi stenami.

Kljub tem zunanjim okoliščinam je avstrijski državni zbor leta 1867 izglasoval zakon o „pravici združevanja“. To je pomenilo, da javni sestanki, shodi, organizacije — smejo neovirano na dan. Če bi bil kdo poskušal kaj takega pred tistim letom, bi imel opraviti s policijo.

Slovensko zavedni izobraženci so znali ta novi zakon dobro izrabiti. Začeli so sklicevati „tabore“, velike ljudske shode, kjer so z govorji, pesmijo in družabnostjo dopovedovali ljudstvu, da ni samo „ljudstvo“, ampak narod. Tisoči so prihajali na „tabore“ in navdušenje za narodno stvar se je širilo od vasi do vasi, od človeka do človeka, kot ogromna povodenj. Na govorniških odrih so stali svetni in duhovski izobraženci v bratski medsebojni ljubezni, pred njimi so se zgrinjale množice mož in žena, fantov in deklet, ki so z glasnimi vzkliki pritrjevali govornikom. Ljudstvo je začelo spoznavati samo sebe in krvice, ki so se mu godile pod avstrijsko nemško gonjo. Za „tabore“ so kmetje postavljeni mlaje in slavoloke, razobešali zastave in streljali s topiči. Nekaj novega je bilo za preproste, da so slišali iz ust svoje „gospode“, ki je med seboj po ve-

čini še nemško govorila, svojo lastno — slovensko — besedo. V uradih, šolah, dopisih, dokumentih in listinah, vse dotlej sama nemščina — zdaj pa skoraj čez noč prihaja do veljave slovenščina!

Prvi tak „tabor“ se je vršil dne 9. avgusta 1968 v Ljutomeru na Štajerskem. Pravkar je torej poteklo od tedaj — devetdeset let. Tudi tabora v Ormožu in Žalcu sta bila „štajerska“, ob „štajerskem slovenstvu“ so se zavedeli tudi Ljubljanci z okolico, da niso zgolj „Kranjci“. Tako je prišlo do najsi-

jajnejšega „tabora“ v Vižmarjih pod Šmarno goro, kjer se je zbral 25.000 ljudi.

Bila je to nad vse pomenljiva doba v zgodovini Slovencev. Seveda pa avstrijskim mogotcem prebujenje slovenstva ni bilo ljubo. Prišel je nadaljnji pritisk in poteklo je nekaj desetletij, preden so se mogle narodne množice na novo razgibati.

Ob 90 letnici prvega „tabora“ je gotovo prav, da se vsaj površno spomnimo tistih dni in let. — *Zgod-bar.*

NJ. EMINENCA KARDINAL GILROY

se je vrnil v Sydney z romanja v Lurd, obiska pri sv. Očetu itd. Povedal je, da se je sv. Oče posebej zahvalil po njem Avstraliji, da velikodušno sprejema toliko število razseljencev. Glede bodočnosti sveta in Cerkve je papež velik optimist, ugotavlja kardinal. Tudi drugod po Evropi in Ameriki, koder je hodil, je povsod našel prepričanje, da se ni bati nove splošne vojne. Vendar ne smemo pozabiti na naročila in zahteve fatimske Matere božje: molitev in pokora! — ali pa: izbruh nove strašne vojne . . .

PROŠNJA SLOVENSKIH SESTER V CELOVCU

O DKAR V CELOVCU NAŠE CERKVICE več ni, mislimo, da ni Slovenca, ki bi ostal ravnušen, ko sliši in vidi, kako počasi in trudoma v provincialnem domu Šolskih sester napreduje gradnja in ureditev kapelice, ki so ji temelje postavili že leta 1956.

Šolske sestre imamo zelo skromne dohodke, nabiralnih akcij je bilo že nekaj, zato imamo danes okna dograjena, drugo pa je vse provizorno. In tako je tudi ves letošnji majnik slovenska cerkvena družina prihajala k šmarnicam pred izposojeni kip Marijinega Srca na zasilenm oltarju. V hrepenuju pa smo v duhu gledali lepo urejeno svetišče, kjer bo nad Tabernaklja objemal pogled in žar Srca Fa-timiske Kraljice . . .

Da čim prej uresničimo to našo veliko skupno željo, se z največjim zaupanjem ponovno obračamo na vsakega brata in sestro s prisreno prošnjo za pomoč.

Vedi, da je Mati božja sama, ki te v letošnjem svetem letu tega prosi. Boljšega namreč ne moreš storiti za razširjenje Njenega češčenja med nami, kot če velikodusno prispevaš, da z lastnimi žrtvami skoraj postavimo svetišče Njej in Njenemu Sinu: prestol božjih milosti in blagoslova za nas in naš rod.

S hvaležnostjo sprejmemo vsak dar in molimo za dobretnika.

Šolske sestre v Celovcu.

PRIPIS:

DAROVE z veseljem sprejemaj vsi slovenski duhovniki in upravitelji. Iskreno priporočamo. — Ur.

KOTICEK NAŠIH MALIH

Požrešni divji petelin

P OZNO JESENI SO PRILETI ptiči na rob gozda. Prípravljali so se, da odlete v tople kraje. Drug čez drugega so vpili:

„Smo vši? Smo vši tu? Kdo še manjka?“

Izkazalo se je, da manjka divji petelin. Planinski orel je udaril z zakriviljenim kljunom ob suho vejo, udaril še enkrat in naročil mladi divji kokoški, naj odleti po divjega petelina. Kokoška je odletela in zagledala petelinu, kako sedi na smreki in lušči iz storža zrnca.

„Spoštovani petelin, poslušaj! Odleteli bomo v tople kraje. Samo nate še čakamo.“

„No, no, ne govorite tjavandan. Saj se še ne mudri. Koliko zrnca bi ostalo tu! Ne smemo jih pustiti.“

Kokoška se je vrnila na rob gozda in povedala, kaj počne petelin. Orel je poslal hitrega jastreba. Petelin je sedel in tolkel zrnca.

„Hej, petelin, vsi čakamo, da se nam pridružiš!“

„Kaj se vam tako mudri?“ je zbrusil petelin. „Bomo že odleteli, nič se ne boj. Pred potovanjem se je treba dobro najesti.“

Ko je orel to slišal, se je razjel, se postavil na čelo ptičem in — odleteli so . . .

Divji petelin je še sedem dni luščil zrnca. Osmi dan je vzdihnil in si otril kljun ob perje.

„Že vidim, da vsega ne pojem. Precej bo ostalo za veverice.“

Tedaj je odletel na rob gozda.

„Kaj pa to pomeni?“

Vsa drevesa so stala gola, brez listja. Ptiči so, čakajči petelina, pokljuvali vse zelenje.

Divji petelin je bridko zajokal in zaškrtal:

„Sam samcat! Zapuščen od vseh sem ostal v gozdu. Kako bom vzdržal čez zimo?“

Od solz so se mu pordečile obrvi.

Kadarkoli se od takrat petelinovi otroci, vnuki in pravnuki spomnijo, kako je moral njihov davni prednik nekoč sam samcat prezimovati v gozdu, vselej bridko zajočejo. Zato imajo vsi divji petelini vse do današnjega časa kot žerjavica rdeče obrvi . . .

★

S to povestico naj danes končam, dragi otroci. Bodite zdravi in veseli, kakor je zdrava in vesela na visokem morju Vaša

Neva.

zakoncema. Potem je zelo resno vprašal:

„Gospa, kakšne dokaze imate za trditev, da je profesorjev notranji mir skaljen? Samo eno točko, prosim.“

„Samo eno točko? Dobro, naj bo ena sama. Oni dan mi je pravil, kako ste mu pomeli pod nos tisto o izpljunjenju iz božjih ust. Pa je nekam zamišljen dejal: Ne razumem, zakaj naj bi Bog izpljunil tistega, ki ni ne gorak ne mrzel, obdržal pa v ustih onega, ki je mrzel. Ž drugo besedo: Očeten preganjalec vere naj bi bil Bogu — to se pravi, če Bog je — nekako znosnejši kot človek moje sorte, miren in strpen. Kakšna logika!“

„Pa ste mu pojasnila, gospa?“

„Tudi meni ni prav jasno . . .“

„Če boste to logiko razumno razložili, vas bom pa res obratil“, se je muzal profesor. (Se bo nadaljevalo.)

PRIDITE, MOLIMO!

Vsako nedeljo ob 4. popoldne je slovenska molitvena ura v stranski kapelici St. Francis cerkve v Paddingtonu. Vsi iskreno vabljeni. Molimo po papeževem namenu: za mir, za molčedno cerkev itd.

P. BAZILIJ TIPKA

PRVIČ V DVEH LETIH se mi je zgodilo, da mi je poplava prekrižala račune. Hotel sem v Bonegillo, pa mi je predstojnik dejal: „Kaj nič ne bereš časopisov? Hume Highway je zaprta, Wangaratta pod vodo ...“ Posledic povodnjitik pred mojim prihodom v Avstralijo sem videl dovolj in tudi povodi sem že previdno vozil, a slike v časopisu tega tedna so me presenetile. Presneta Avstralija! Enkrat suša, da ti jezik visi iz ust in ne moreš dobiti požirka vode, drugič pa poplava, da moraš obsedeti doma ... Da bi pa še čoln kupoval in vzdrževal za takele prilike — naka, to pa ne gre! Saj so mi nekateri še za avto nevoščljivi, kaj bi šele govorili o „patrovi jahti“, če bi imel čoln!

★Kadar sem med Slovenci in vidi dim v skupini neznan obraz, na vadvno potegnem beležnico iz žepa in povprašam po imenu ter naslovu. Tako raste moj imenik in je v dveh letih narasel samo za Viktorijo v tri velike škatle. Saj mi rojaki ne smejo zameriti, da kot dušni pastir želim imeti čim popolnejši seznam vseh, za katere sem prišel iz Amerike. Marsikdo se mi je že namrdnil, češ: Kaj se vtikaš v moje osebne zadeve, da me sprašuješ za ime in naslov?! Ko je prišel čez pol leta za izpolnitve kakega formularja ali po moje priporočilo, je bil pa le vesel, da sva se že videla. Meni je bilo pa tudi laže, da sem lahko ugodil in mirno zapisal: Tega in tega osebno poznam ...

★Zadnjič pa se mi je prigodilo tole:

Srečal sem fanta, ki ga doslej še nisem videl.

„Midva se še ne poznava. Kako pa vam je ime?“

Povedal mi je: Brž sem zapisal.

„Kje pa živite?“ — „V Melbournu“.

„Tukaj v Moonee Ponds?“

„Ne. V Collingwoodu“.

Torej do sem smo že prišli. Iškal sem primernih besed, da bi povprašal po ulici in številki. Tu pa se je fantu zataknilo.

„Čakajte, moj prijatelj bo vedel za ime ulice. Številka hiše pa je menda šest.“

(Tako sem videl, da fant več ne dopisuje, ko niti za svoj naslov ne ve. Čakaj, čakaj, te bo treba pobrati, kdaj si zadnjikrat mami pisal! ...)

Njegov prijatelj, katerega je poklical na pomoč, mi je povedal hišno številko — ni bila 6 — potem smo začeli vsi trije ugibati ime ulice. Kar je prijatelj izgovoril, nisem znal napisati. Ne, angleška beseda ne bo! Kar dolgo smo se prerekali in mahali z rokami in fanta sta mi popravljala, kar sem pisal. Končno je prijatelj vzel svinčnik in napisal: CAMBELL. Pa še skoraj pridušil se je, da bo to stootstotno držalo. Nisem verjel, pač pa skočil v avto po zemljevid Melbourne. Končno smo vendarle našli zaželeno ulico. Ime je bilo: CAMPBELL!

Oddahnil sem se. Hvala Bogu, po desetminutnem boju je bila zmaga naša. Nehote sem pomislil na evangelijske besede: Kdor išče, najde! Spet vem za enega Slovenca več. Zaprl sem beležnico in hotel

začeti s fantom prijetnejši pogovor. Pa me je prehitel ter mirno povedal: „Veste, s stanovanjem nisem nič zadovoljen. Drago je in avstraliska hrana. Nič slovenskega. V soboto se mislim seliti ...“

Kakor bi me udarila strela! Kaj sem hotel drugega, kakor zopet izvleči beležnico ter začeti boj znova ...

★Vsem, ki najprej pogledajo, katera sta se vzela“, moram povedati, da od zadnjega tipkanja Viktorija ni dobila novega slovenskega para. Vsaj ne, da bi vedel zanj. Saj je kar prav, da mi dajo malo počitka ti naši fantje in dekleta. Pač pa moram popraviti napako, ki se je vrinila v moje zadnje tipkanje. Iz Štefanije Valher in Hinka Bedrača sem napravil Prekmurca, v resnici sta pa oba doma iz zelene Štajerske. Sem pač premlad odšel po svetu, da bi kaj več šaril tam okoli in si ogledal meje „totega becirk“. Tako, ko se izšle zadnje „Misli“, so mi povedali, kakšnega kozla sem ustrelil. „No ja“, sem dejal, „še bolje: bosta pa prišla še enkrat v cajtenge“. In sta res. Hinko, ti pa se nikar ne jezi name, če te bodo iz porednosti še vedno klicali za Prekmurca.

★Pač pa smo imeli pristno slovensko, „ohcet“ v Adelaidi. Dne 26. julija sta v cerkvi sv. Patrika stopila pred oltar Emilija URH in Tone JESENKO ter rekla svoj „Hočem!“ Milka je doma iz trnovske fare pri Ilirske Bistrici ter je pred nekaj meseci dospela v Avstralijo, Tone pa je doma iz Št. Jošta nad Vrhniko. Celo nekaj starih slovenskih običajev so Tonetovi prijatelji kaj prijetno domače vpletli v celo zadevo, da je voznik taksija verjetno debelo gledal, kaj vse pomeni. Ne samo, da je nevesta po poroki ob prihodu na novi dom prejela kruh in sol ter hišni ključ: ko jo je priča prišel iskat, da jo popelje v cerkev, so bila vrata sobe zaklenjena in moral se je prerekati, po kaj je prišel. Pa je — po starem slovenskem ženitovanjskem običaju — napačna nevesta prišla skozi vrata ter hotela s pričo v cerkev. Zraven nisem bil, pravili pa so, da je bilo mnogo smeha. — Emiliji in Tonetu čestitke!

★No, je bilo pa krstov toliko več. V Adelaidi se smejeta (ali pa joka) dve novi Slovenki, ki smo ju nesli h krstu 27. julija. Družina Antona IVANČIČA in Jolande r. Maglica je dobila Ano Marijo Leonoro, družina Slavka KRALJA in Marije r. Klopčič pa Sonjo Marijo Magdaleno. V Melbournu smo 3. avgusta krstili v družini Jožefa ZUPANČIČA in Ane r. Božič: fantku je ime po očetu — Jožef. Dne 9. avgusta je obilila krstna voda Vijočica Magda Leopoldo, prvorjenko družine Marija PODGORNIKA in Vere r. Prelc. Vladimir Anton pa je novi član družine Ivana PRPIČA in Alojzije r. Skvarč; krščen je bil 16. avgusta. Vsem srečnim staršem čestitke, pevskim klubom pa tudi; pravijo, da bo dober pevec tisti, ki joka pri krstu. Naši novorojenški kažejo kar lepo pevsko bodočnost ...

★Na poti iz Adelaide sem se zopet ustavil v gozdni naselbini Nang-

warry, ki je za dve naši družini bogatejša. Dve, MEZINČEVA in MEŽNARJEVA, pa sta tudi dobili prirastek. Obema naše čestitke!

★Mala Vogrinčičeva Anica me je spravila v smeh. Na vsak način je hotela z nami v cerkev, ko je France prejel pogojni krst. Neverjetno se ji je zdelo, kako bo mogel Janez, mož njene sestre, tako velikega fanta „nesti na rokah h krstu“. Verjetno je bila razočarana, ko je videla, da se h krstu lahko tudi hodi. In France je hodil, saj ima že osemindvajset let! Prekmurski Slovenec, ki je bil vzgojen v luteranski veri, pa sva pred meseci začela krščanski nauk. Lepo bi bilo, ko bi vsi katoliški Slovenci tako cenili milost vere, kot jo cenijo konvertiti. Bog in Marija s Teboj, France!

★Že zadnjič sem omenil slovensko pokopališče. Zdaj sem zadevo dokončno uredil. Dvanajst grobov je zapisanih na slovenskega kaplana v Melbournu, naj mu bo ime že Peter ali Pavel. Dvanajst grobov, v vsakem prostora za dve krsti, torej za 24 oseb. Bog daj, da še dolgo ne bi bili polni! Bojim se pa, da se mi želja ne bo uresničila, ko fantje tako hitro kupujejo motorna kolosa in še hitreje drve po ulicah ... Ko bo naše Navje lepo urejeno, nam bo v čast, da se spominjam pokojnih. Preveč slovenskih izseljencev je že pokopanih po neznanih grobovih širne Viktorije, da ne rečem Avstralije!

★Zadnji „Vestnik SKM“ me je prijetno presenetil s svojim „toplomerom“ — merilom darov za Slovenski DOM v Melbournu. No, skoraj 900 funтов je že skupaj. Ni slabo, če pomislimo, da je nabiralna akcija v resnici šele nedavno stekla. Všeč mi je, da je celotna zadeva tako lepo urejena, da se nihče ne more batiti niti za pol pennyja, kam bo šel. Nikamor drugam kot v posebni bančni račun za DOM. Občudujem gr. Marjana Lauka, načelnika Odseka „Dom SKM“, ki se je tako zavzel za stvar. Tudi naši fantje v Snowy Mountains so se dobro izkazali. Čim več bomo nabrali, tem lepša bo naša skupna streha in tem hitreje bomo zaključili nabiralno akcijo.

STO NOVIH ČLANOV

Ta poziv je dala v javnost Slovenska Kulturna Akcija v Argentini. Kampanja je razpisana.

Po vsej pravici zaslubiš, da bi jih čimprej dobila.

Njena dosedanja knjižna izdaja so silno dvignila našo lastno kulturno zavest, pa tudi izredno lepo predstavila Slovence pred svetom.

Draginja v Argentini silno našča, tiskanje knjig je zmerom dražje. Bojijo se, da bodo omagali, če ne dobe novih odjemalcev za svoje knjige in revije.

Kje je ovira, da ne bi mogla Avstralija dati Kulturni Akciji — recimo — vsaj DESET novih članov ali članic?

Že večkrat smo objavili vsoto, ki je potrebna za včlanjenje, tudi knjige smo navedli.

Članstvo sprejema in vsa pojasnila daje avstralski zastopnik:

G. Zvonimir Hribar
970 Curlew Cresc.
Albury, N.S.W.

NOVICE IZ PERTHA, W. A.

Nikar ne mislite, da „na zapadu nič neovog“, eprav se zelo redko oglašamo. Zakasnjeni zimske deževne dobe je povzročila dosti poplav, več cest in mostov je bilo nekaj dni pod vodo. Celo novorojenčka je dala poplava, nekako drugega Mozeza. Mož je krmil avto skozi naraščajočo vodo, da bi spravil ženo v porodnišnico. Avto se je zataknil, kar pa novorojenčka prav nič ni motilo: veselo je zavezal v naročje presenečenega daddija. Rešilci so izvlekli iz vode avto z mlado družino. Vse kot nekdaj, ko so otroki lovili v potokih in jezerih!

129 let je staro mesto Perth. Za birthday party so poavstralili 41 priseljencev, tudi nekaj Slovencev; oče župan so novim Avstralcem polagali na srce, naj bodo pogumni pionirji, podobni onim pred 129 leti. Čestitamo korajžnim pionirjem!

Pa še nekaj novega imamo: V Floreat Parku si je zgradil ponosno vilo Jože Hribar, ki se mudi pravkar z družino na potovanju po Evropi. V Mt. Hawthornu je postavil gospodski dom svoji družini Frank Lunder. Lepe domove so si zgradili: Ivan Jahovačič v Wembly, Polde Vuga v Mt. Hawthornu, Stane Viren in Stanko Tavarč v Osborne Parku. Nove domove je svoječasno blagoslovil dr. Mikula. Prav nič ne zaostajamo za naprednim vzhodom, ker bomo tudi mi zijali v tisto magično steklo, ki zizale prodaja. Vsi govorimo o TV (Television), menimo pa TP (Time Payment), plačevanje v obrokih ... za koliko reči pa že? — Vsekako se nadejamo številnih petičnih izletnikov iz vzhodnih držav, ker bo otok Wallabi, 50 milj zapadno od Geraldtona, paradiž ribičev, pozidan za obširen turizem; iz Pertha bo na otok urejen 200-miljski zračni promet. Tako bo na zapadu eddalje več novega in morda tudi v „Mislih“ več novic.

M. Osbornič.

DAROVI ZA TISKOVNI

SKLAD

£5-0-0: Pavla Miladinovič (od prodaje srečk za „srčke“ pri romanju v Chatswood);

£8-0-0: dr. Ludvik Puš;

£2-0-0: Jože Kerec, George Elšnik; Iva Drčar;

£1-0-0: Boris Miklavčič, Štefan Močilnik, Neva Rudolf, Ignac Kotnik, Albert Razboršek, Hilda Lubessi, Rudolf Simonetič, Stanko Šubic, Stanko Šušteršič, Stanko Šegula, Margaret Kosmina;

£0-10-0: Miha Molnar, Ivan Fatur, Tomaž Klinar, Albert Škerlj, Rudolf Jakšetič, Marija Ratko, Franc Kermolj, Slava Penko, Vincenc Štolfa, Alojz Semenič, Ivan Horvat, Vida Hrdlička, Franc Šušteršič, Franc Znidaršič, Mihail Colja, Rafael Turk;

£0-5-0: Vladimir Jererčič.

Bog vsem obilno povrni, vsem se še nadalje priporočamo. — Up.

OB ZNAMENJU NE STRAŠI VEC...

STORIJE, KI JIH JE IZDALA Mohorjeva v Celovcu, vzbude v bralcu marsikak lasten spomin. Jaz sem ob branju mislil na Podržajevega očeta. Še živi, proti devetemu križu romu, pa še zmerom zna „pripovedovati“, tako mi piše od doma mama. Otrok ni imel, pa si je vzel tri rejenke in eni od njih prepustil posestvo.

Nekdaj sva si bila s Podržajevim očetom soseda. To je bilo takrat, ko sem bil — kakor še več paglavcev v naši vasi — doma za pastirja. Ob nedeljah in ob slabem vremenu je pasel tudi Podržajev oče. Kadar je bilo to, sva vedno skupaj pasla. Rada sva se imela. Meni je bil mož posebno zato tako všeč, ker je znal zmerom kaj zanimivega povedati. Kar iz rokava jih je stresal.

„Vidiš, fant, ob tistem štoru tam so se sončile gozdne vile ...“

„Na onemle traviku so na praznik sekli seno, pa so jih kače pregnale in seno je zgnilo pri lepem vremenu ...“

„Ob tistem znamenju pa straši ...“

Vsako zgodbo sem hotel zvedeti do konca. Včasih se je dal prav lepo prosiči, drugič je stavil pogoje: če boš to in to naredil ... Največkrat je pa samo pomežknil, nabasal pipo, si pogladil košate muštace in pričel ...

Tisto o strašenju ob znamenju je začel takole:

„I no, straši, pa je ven, nobena maža ne pomaga. Od tam so že tekli fantje, ki jim noben nagelj

na dekliškem oknu ne cvete previsoko, ki jim nobena lestva ni predolga, nobeno naklo pretežko. Da, tekli so in molili k svojemu patrnu ...“

Zgodba je pa taka:

Na zvirskem polju na Gorenjskem, kjer se stekajo pota, stoji staro zidano znamenje. Okolica ni prav nič prijazna: gozd s stoletnimi smrekami, kamor pogledaš. Samotni kraj je bil priljubljen rokovnjačem, ki so se v starih časih potikali po Gorenjskem. Varna zatočišča sta jim nudila Jelovica in Uden boršt. Po deželi so napadali ljudi, pri katerih so čutili kaj cvenka: poštné vozove, trgovske kolone in tudi premožne posestnike.

Bila je temna noč. Le tu in tam se je prikradel v samoto pasji lajež iz vasi ali skovikanje sove iz gošče. Iz noči se izlúčita dva grdo bradata hrusta — rokovnjača. Vračata se z ropa. Oprezno prisluhneta v noč, ki je pa lepo spokojna. Za znamenje položita plen in ga začeta deliti. Kmalu sta se sprla za neko vsoto, katero sta si oba lastila. Spor je postal ognjevit. Eden zamahne s težko šteklačo po glavi drugega in zakolne: Na, prekleti pes, tu imaš, kar je tvoje ...

Od tistega večera spremlja vsakega potnika mimo znamenja ponoc velik črn pes. Baje je nekdo že streljal nanj, pa zaman. Tisti, ki je streljal, je še tisto noč tako osivel, da ga drugi dan domači niso spoznali. Eden vaščanov je naredil oblubo, da bo ob parobku gozda

postavil križ. Kadar bo ta obluba izpolnjena, bo pes izginil.

Tako je pravil Podržajev oče. Do postavitve oblubljene križe je res prišlo kmalu potem in se dogodka dobro spominjam. Je leseno razpelo in ima tudi pritrjeno podobo taborske Matere božje. Od tedaj je gotovo, da ob znamenju več ne straši, kako je bilo poprej, moramo verjeti ali ne verjeti Podržajevemu očetu in drugim ...

Meni je zgodba o strašenju in rokovnjačih seveda ostala v živem spominu. Z zanimanjem sem pozneje opazil, da je ta „strah ob

zvirskem znamenju“ porabil Karel Mauser v eni svojih povesti, menda v Sinu mrtvega. Prav tako sem s pozornostjobral o rokovnjačih izpod peresa moje sofaranke Mimice Malenškove, ki je znana pisateljica tudi pri Mohorjevi. Poprej se je pisala Konč. Po njenih trditvah so rokovnjači uporabljali rokico še ne rojenega otroka in na vsakem prstu je gorela svečka. Dokler so gorele svečke, se med roponihče v hiši ni zbudil ... Seveda pa vedo o teh roparjih veliko povedati tudi Jurčičevi Rokovnjači. — Jože Maček.

NOV ROMAN — „NA BOŽJI DLANI“

KDOR JE BRAL LEPO ZBIRKO novel: MERTIK, ki je pred dvema leti našla število odjemalcev tudi v Avstraliji, bo vedel ne samo, kdo je pisatelj Stanko Kociper, vedel bo tudi, kaj mož zna.

Pred meseci je izšla pri Kulturni Akciji v Argentini njegova nova knjiga: NA BOŽJI DLANI. Je šeprvi del na široko zasnovanega dela, ki bo imelo skupen naslov: IN SVET SE VRTI NAPREJ. Pa je sama zase čedna celota in vredna branja brez ozira na nadaljevanje.

Zgodba se vrši po večini v Slovenskih Goricah, odkoder je Kociper doma in se tudi kot pisatelj tam najbolje počuti. Roman opisuje dogodke v letu 1941, ko je Hitler navalil na Jugoslavijo. Doživljanje grozot pod nemško okupacijo je zgoščeno na pisateljevo ožjo domo-

vino, Slovenske Gorice, v resnici pa je to samo simbol za vso Slovenijo. Predmet je že vse od takrat klical po pisatelju, Kociper se je lojal delu in vse kaže, da prav uspešno.

Dvoje bi dostavili:

Kocipru se zares posreči pripovedovanje skoraj samo tedaj, kadar se giblje v svojih Goricah. Roman „Na božji dlani“ se začenja v Ljubljani, bolj ali manj posrečeno, ko pa skočimo iz ljubljanske megle v sonce Goric — se s povestjo vred ogrejemo in vse zadiši po lepoti. Kar žal nam je, da moramo z izgnanci od tam v tuj svet, kjer se Kociper spet slabše počuti — in mi z njim ...

Strinjam se tudi s tistimi kritiki, ki ozčalujejo, da pisatelj rabi tu pa tam preveč „prostaške izraze. Res, tudi brez njih bi bila knjiga dovolj „realistična“! — Pba.

V MARIBORU se pripravlja na proslavo 200letnice ondotne klasične gimnazije. Do leta 1758 je obstajala samo nepopolna gimnazija za vso spodnjo Štajersko — v Kušah nad Mariborom. Bila je cerkvena ustanova. Tisto leto so jo pa prenesli v Maribor in jo izpolnili, njeno vodstvo je ostalo v rokah jezuitov še dolga desetletja. Ob pripravah za slovensko proslavo naštavljajo, koliko za slovenstvo in splošno kulturno pomembnih mož je izšlo iz mariborske gimnazije: slavista Miklošič in Murko, pisatelja Vraz in Terstenjak, pravnika Žolger, profesorja Ilešič in Kelemina, pesnika Glaser, itd.

LOJZE DOLINAR, akademski kipar, profesor na umetnostni visoki šoli v Belgradu, praznuje letos 65. rojstni dan in 50 letnico kiparskega udejstvovanja. Začel je torej kot 15leten dečko. Moderna galerija v Ljubljani je slavljencu v čast priredila razstavo, ki kaže Dolinarjevo plodnosno delo vseh 50 let.

EDWARD KOCBEK je menda spet v večji milosti pri tovariših. Nedavno je izročil Državni založbi Slovenije v rokopisu drugi del svoje proslule „Tovarišije“ in po vsem vidiku bo knjiga res izšla.

POGOZDOVANJE KRASA je še vedno precej v ospredju zanimanja strokovnjakov. Društvo gozdarskih inženirjev ga vzdržuje. Po trditvah univ. prof. Murka Kras niso samo tiste najbolj znane goličave na Notrajskem, ampak sega ob jadranski obali vse v notranjost Črne Gore. V sami Sloveniji zavzema

Izpod Triglava

Kras 4.000 kv. kilometrov in se razprostira od Kopra v bližino Ljubljane. Na njegovem ozemlju živi 200.000 ljudi. Ves ta svet ni kaj primeren za kmetovanje, zato je edina pot za njegovo boljšo izrabljajanje — pogozdovanje.

NA TRIGLAVSKEM VRHU so odkrili spominsko ploščo v čast možu, ki je pred 180 leti prvi prišel na Triglav. To je bohinjski ruder Luka Korošec. Lani so obhajali 130letnico njegove smrti in vzdali spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Bohinjski Bistrici.

NA VRHNIKI so se pogovarjali o italijanskih volitvah, kako so čudno uspele okoli Trsta med Slovenci. Nikakor niso mogli razumeti, zakaj je kar večina dala glasove komunistom. Oglasil se je eden med njimi, ki je bil nedavno na obisku med Tržačani, in je rekel: Verjemite, presiti so ljudje tam okoli Trsta, pa ne znajo več jasno misliti ... Prisotni so drug za drugim prikimali in potri — umolnili.

PROF. JANKA MLAKARJA so se spominjali 11. avgusta, ko je bila peta obletnica njegove smrti. Njegov grob je pri Sv. Križu. Njegov prijetni planinski humor je nad pol stoletja zabaval tisoče in tisoče. Koliko zdravega smeha je bilo svoj

čas ob branju „Trebušnika“, kako je plezel na Triglav in hodil drugod po deželi. Janko Mlakar je bil planinec prav po božji volji, preplezel je vse mogoče vrhove v domačih in tujih Alpah, svoja pota je pa na svojski način opisoval v mohorskem Koledarju, Večernicah, Mladiki, Mentorju in drugod. Končno je izdal svoje spise v treh zajetnih knjigah „Spominov“. Poleg tega je bil seveda zelo spoštovan veroučitelj na ljubljanskih srednjih šolah.

IZ IDRIJE se znana čijkarska umetnija razširja tudi na okoliške vasi in občine. Svoje lepe izdelke prodajajo največ v Italijo. Na stotine nadaljnjih žena in deklet je tako prišlo do zasluga.

OD BREŽIČ preko Št. Jerneja pa vse dol do Metlike in Črnomlja uvajajo hmeljske nasade in urejajo sušilnice za hmelj. Upajo, da bo mogla v doglednem času dolina Krke tekmovati s Savinjsko dolino.

MARTIN KRPAN, slavnoznan Levstikova povest, je bila letos v juliju stara sto let. Objavljena je bila prvič v Janeževem Slovenskem Glasniku 1. in 15. julija 1858. V naslednjih sto letih je doživela menda brez števila ponatisov, nekateri imajo tudi slike. Manj je menda znano, da je Levstik najprej

napisal dosti daljšega Martina Krpana, ki v drugem poglavju opisuje, kar je Martin doživel po odhodu z Dupnja, ko se je poslovil od cesarja. Končno se je pa Levstik odločil za objavo samo tistega dela povesti, ki pripoveduje o zmagi nad Brdavsom in sporu s cesarico zavoljo posekane lipe. Durgo poglavje je ostalo v rokopisu, ki se je deloma pokvaril. Obe redakciji je objavila knjižna zbirka „Klasje“ leta 1952 v prireditvi Borisa Paternu-ja, ki je dodal tudi širokopotezno razlag.

LJUBLJANSKO BARJE je prišlo pod desetletko. V načrtu je, da že vendar enkrat vstane iz močvirja in se spremeni v plodno zemljo. Že letos urejajo okoli 35.000 ha Barja za njive in travnike. Na travnikih se kislá mrva spreminja v dobro, vmes pa nastajajo njive. Izsuševanje barja ni nov poskus, že kakih 200 let so delali na tem, pa iz raznih razlogov prekinjali dela. Če bo sedanja desetletka uspela, bo to lep napredok v gospodarstvu in bolj ali manj ga bo čutila vsa Slovenija.

OB SAVI IN KRKI gradijo moderno avtomobilsko cesto iz Ljubljane v Zagreb in seveda obratno. Na delu so spet mladinske brigade, baje je delavcev 50.000. Cesta bo dolga 77 km, za gradnjo prispevajo iz svojih dinarskih sredstev v Jugoslaviji Združene države Amerike.

PORAVNAJTE NAROČNINO!
SAMO EN FUNT NA LETO!

VARČUJ ZA BODOČNOST

NAŠI LJUDJE SO NA SPLOŠNO varčni in le malo jih je med nami, ki bi jih človek moral učiti, da je varčevanje z denarjem postrebna reč. Toda precej je takih, ki ne zaupajo bankam. Večinoma so pred sodke proti bankam prinesli s seboj iz domovine. Oče ali ded jim je pripovedoval, kako so ljudje doma zaupali denar bankam, pa so ob času kakega finančnega poloma vse izgubili.

Taki primeri spadajo v prošlost. Moderni hranilni sistemi so popolnoma varni, kajti večinoma jamči za vloge na bankah država. Vendar so še med nami ljudje, ki misijo, da je varnejše, če spravljam svoje prihranke pod žimnicico ali dnu zaboja pod perilom. Ne zavdajo se, da izgubljajo dragocene funte, ki bi jih njihov denar lahko prinesel na banki v obliki obresti. Še manj misijo na to, da je denar doma vse prej kot varen. Ne misijo na tatove, miši, požar ...

Ni še dolgo, ko sem slišal smešno zgodbo o dveh naših ljudeh, ki sta kupovala hišo. Nekje v Melbournu je bilo. Bila sta pridna in delavna človeka, ni bilo dolgo, pa sta naštrelila dovolj za nakup skromne bajtice. Na dogovorjeni dan sta šla k advokatu (solicitorju), da plačata zahtevani „deposit“. Ko je advokat vprašal za denar, je žena potegnila iz papirnate vrečice v umazan robec zavit omot, razvezala robec in odštelala pred začudenega advokata 1300 funтов, ki jih je bila do tedaj hranila nekje v drvarnici. Advokat si ni mogel kaj, poklical je ostale uradnike in jim pokazal kup denarja in umazani robec na mizi. Našima zakončema ni bilo prav lahko pri srcu, ko sta videla okoli sebe same muzajoče se obraze. Lahko bi si bila prihranila (polega denarja) to zadrgo, če bi bila prinesla bančni ček. In za nekaj funtov obresti bi bila bogatejša ...

Vsaka država ima svoj svojstven bančni ustroj. Ker je med nami — zlasti med tistimi, ki so šele prišli v Avstralijo — precej takih, ki še ne vedo, kakšen je bančni ustroj v tej deželi, smo se obrnili na ravnatelja podružnice Commonwealth Savings

Bank v Melbournu s prošnjo, naj napiše nekaj o hranilnicah v Avstraliji. Poslal nam je članek, ki ga v celoti posiljamo v objavo. Ravnatelj je napisal članek posebej za Slovence in se mu na tem mestu iskreno zahvaljujemo.

Važnost varčevanja

Človeku, ki je šele pred kratkim prišel v Avstralijo, je potreba po štedenju nedvomno očitna. V novi deželi, kjer začenja novo življenje, si mora priseljenec pripraviti kupček denarja, da si bo kupil dom, pohištvo in tako dalje. Morda bo začel kako podjetje na svoje. Najboljša pot za štedenje si je izbral tisti, ki je odprl račun v banki-hranilnici.

V Avstraliji je takih hranilnic (Savings Banks) več vrst. Vse služijo ljudem na razne načine. Skoro vsi bančni posli, ki jih hranilnice opravljajo, so vlagateljem na razpolaganje brezplačno in se v marsičem razlikujejo od ustroja bank v evropskih deželah. Dolgoletna izkušnja je pokazala, da so vse te banke finančno trdne in emigrant se bo kmalu prepričal, da imajo Avstralci v svoje bančne ustanove veliko zaupanje.

Varčevanje nam daje varnost za stara leta in sploh omogoča boljšo bodočnost nam in našim otrokom. Vsakdo ima nekoga ali nekaj, za kar je vredno štediti: osebe, ki so nam pri srcu, družina, bodoči dom ...

Hranilnice v Avstraliji

Največja in najbolj razširjena hranilnica v Avstraliji je Commonwealth Savings Bank. Za vložene prihranke jamči avstralska vlada. Poleg tega je tudi edina, ki ima podružnice in zastopstva v vseh delih Astralije. Skoraj vsak poštni urad je obenem tudi podružnika te hranilnice.

So pa v Avstraliji tudi hranilnice, ki so last poedinih držav: Victorije, Južne Avstralije, New South Walesa itd. Vrh tega najdete v nekaterih državah tudi hranilnice, ki so v privatnih rokah. **Z.R.**

(Konec pride.)

COOMA MESTO REKORDOV

COOMA, NEKDANJE FARMA MARSKO MESTECE, je v zadnjem desetletju postavilo dosti presnetljivih rekordov. Razširilo se je na sever in vzhod tako silno, da nove zgradbe presegajo prvotno mesto kar petkrat. Cooma šteje danes nad 12,000 mladih, podjetnih, petičnih prebivalcev, ki sanja o Krezovem bogastvu. Stanari na presega drzne cene velemesta. Zaslužek in dotok denarja je višji kot v drugih industrijskih centrih, morda je izvet le Broken Hill, a nihče se ne pogovarja o denarju in dohodkih. Trgovski promet in industrijski obrat potekata samozavestno, mirno, skoro brezskrbno.

Na širokih cestah in v čednih prostorih javnega življenja čuješ toliko različnih jezikov in srečavaš tako pestrost nasmejanih obrazov, da bi sodil: ona ogromna palača na hribu s številnimi poslopji je zgradba Združenih Narodov sredi naj-

globljega miru in najvišjega blagostanja. Toda daleč viden napis jo predstavlja kot Snowy Mountains Hydro-electric Authority (SMA), kar pomeni glavni stan onih tehničiziranih možganov, ki vodijo največje avstralsko podjetje, ki je s svojimi cestami, predori, centralami, jezovi, umetnimi jezeri, najmodernejšimi montanističnimi stroji, prav posebno pa s svojimi 10.000 delavci resnična gonična sila vsega rekordnega podviga Coome. Prav kmalu bo pa tudi gonični motor še neslutene industrializacije, obsežnega poljedelskega namakalnega sistema in mnogo obetajočega turizma.

Prozaično opevanje orjaške tehnikе, s snegom poblenih planin in rekordov Coome bi ne moglo ganiti naših src, če ne bi bilo le za uvod v naštevanje rekordov, ki so jih postavili v Coomi Slovenci — po zaslugu dobro plačane zaposlitve pri SMA.

Pri Mariji Pomagaj

PRIHAJAMO PO MILOST, MATI ZVESTA,
MI NEHVALEŽNI, A ZAKRIVA SVILA
TROHNOBO NAŠIH DUŠ IN LEPOTILA,
KOT PAČ ZAHTEVA ŠEGA VELEMESTA ...

IN GLEJ! ZENAČILA NAS TU JE CESTA
Z OTROKI, SAJ PODOBA TVOJA MILA
NAS V ENO ČREDICO JE VSE ZDRAŽILA:
PO ISTI POTI UP IN KES NAM GRESTA.

NA ROŽNEM VENCU JAGODE POLZIJO
MED PRSTI GREŠNIH ... V TEBI SE SPROSTILA
SO SRCA OKORELA IN SOLZIJO

OČI SE BREZ SRAMU, KER TU RAZKRILA
SE REVNOST JE ČLOVEŠKA. NAJ HITJO
MOLITVE K TEBI: TI NAS BOŠ REŠILA!

Pavla Miladinovič.

Na dan romarskega izleta v Watsons Bay.

Našteto nekaj ter rekordov!

V Sydneju zabrni telefon in brzjav iz Coome naroča: Slovenski duhovnik naj pride „by air“, da poroči slovenski par — 300 milj da-leč! Pa ni bilo treba poleta, ker je prijazni striček Stane ponudil „lift“ v svojem Fordu. Taka dobrota o pravem času je tudi rekord.

Na dan tik pred poroko smo krenili na dolgo pot do skrajnosti prizadevni, da dospemo v Coomo pred večerom. Drveli smo skozi Goulburn in celo skozi prestolno Canberro z baročnimi vijugastimi cestami smo nespoštljivo podili, da bi nas suša in glad ne speljala v zamuden restavrant — tudi to je rekord zase. Coomi se bližamo zaradi cestnih popravil prav počasi. Jože, ki je z nami, ima v mišlih in očeh le en cilj — dobiti dobro zaposlitev v Snowy. „Stop, Stane!“, zakriči ob neki signalni deski, pa bili smo že mimo. Kaj je bilo? Ob cesti stoji bajta iz valovite pločevine, pred njo na deski napis: MEN AT WORK. Jože je v silnem pričakovanju bral MENART WORK — in je hotel v bajto do posredovalca zaposlitve v Snowy! Dovtip! Da, toda ime pomeni prav zares — rekord!

V Coomi sami doživimo pri Miletičevih (v bodočem hotelu AVALA) ter pri ženini in nevesti rekordno ljubezniv in gostoljuben sprejem. Po poslušanju slovenskih plošč — Yugoslav Folksongs on Records — ki smo ob njih preži-

veli prijeten večer, smo se zazibali v rekordno sladke sanje.

Poročna sobota postane rekordni dan. Ženin Aleksander Bole je komaj mesec dni v Avstraliji, kjer ga je izkrcalo letalo iz Pariza, da pozdravi nevesto Ivanko Oražem, ki je pol leta poprej stopila na avstralisko zemljo. Pol sveta oddaljena od domačih Hrenovic praznujeta svoj poročni dan. Starše in drugo sorodstvo zastopajo gostje iz Melbourn. Vsa v belo svilo odeta nevesta mora tekmovati z zimo, ki je v malo urah vso priredo pokrila s snegom. Tudi pod Triglavom ne more biti bolj snežno-beli. Tako goste in velike snežinke naletavajo, da ženina ob beli nevesti in vse svate pobelijo na kratki poti od avta do cerkve. Rekordna belina vse povsod!

Bolj prijetne zimske svatbe, pri kateri je v gostoljubni Miletičevi vili Cooma nudila vso svojo bogato jedačo in pijačo, nikar ne iščimo križem sveta! Še tretji dan je rekordno izobilje spominjalo na rekord minule sobote.

Da bo rekordov zvrhana mera, pa tudi pohvale in ponosa, moramo omeniti še nedeljsko božjo službo, ko smo prav po domače gazili sneg do cerkve, ker avti niso hoteli ubogati. Zbrali smo se slovenski rojaki v obilnem številu okrog oltarja božjega in smo povzdignili slovensost s pogumnim ljudskim petjem. Da bi le vedno in povsod z bogičastjem postavljal naše najvišje rekorde!

Dr. Ivan Mikula.

KRIŽEM AVSTRALSKIE SLOVENIJE

NEW SOUTH WALES

Junction Shaft.—Pri nas je zdaj pravo zimsko veselje, saj nam je naneslo snega, da ga gazimo skoraj do vratu. Pa nikar ne mislite, da nam to napravlja slabo voljo. Prav nasprotno! Privoščimo si zabavo v snegu in kadar pridemo skupaj, ga vsak dobi svojo merico v obliki kepanja. Gorje onemu, ki se ne zna umikati in je prepočasen! Tako s prvim snegom so fantje tudi postavili veličasten spomenik zimi in mrazu, posebno pa — snegu. Seveda spomenik ni iz marmorja, vendar upamo, da bo stal tako dolgo, dokler se ne prisneje toplo sonce izza gora. Potem ne bo nič več dela z njim, sončni žarki ga bodo odnesli. Ko se naveličamo zimskega športa, se zberemo kje drugje, največkrat v sobi tega ali onega, pa se kaj pomenimo in zapojemo kakšno fantovsko, ali se pa veselimo ob melodijah Avsenikov, ki so pred kratkim prodrele izpod triglavskih višin v svet vse do nas v Snowy Mountains. Končno pozdravljamo vse prijatelje v Sydneju, posebno g. dr. Mikulo, ki naj se kmalu spet oglesi tu gori. — *Stanko Šusteršič*.

Ingleburn.—Na kratko poročilo o Alaski v zadnji številki naj navežem nekaj besed, ki sem jih brala v tedniku „Post“ že v maju: When Governors get together ... Even among freshmen governors, boyish-looking Michael A. Stepovich is the fledgling, appointed in May 57, born 39 years ago, the son of a pioneer Alaskan gold miner. Torej ima Alaska govorje, ki je „naš“ človek. Če ni Slovenec, je vsaj „južni brat“. Kot vidimo, je bil na sestanku govorjev celo med mlajšimi najmlajši — fledgling: komaj goden. — *Pavla Miladinovič*.

East Corimal.—Sporočam, da sem videl v zadnji številki MISLI uganko o vrana, pa je na žalost niste pravilno napisali. Pisal sem: „Nad mano je nekaj zakričalo: Bila vrana“. Moralo bi biti tako, pa niste tako tiskali. Bilo je treba uganiti, koliko je bilo belih vran in koliko črnih. (Ko je napisano „bila vrana“, to pomeni, da je bila bela.) Prosim, v prihodnji številki povejte, da je uredništvo napravilo, pomoto, in ker ste vzdeli moje ime, ne pustim za veljavno. Bi se mi smejali in rekli: Glej, Drmota pa misli, da samo on zna šteti do sto. Saj tako kot je bilo v MISLIH, lahko pogodi uganko vsak šolarček iz drugega razreda ljudske šole. — *Anton Drmota*.

Dostavek.—Priznam, da se besedna igra: bila vrana in bela vrana lahko uporabi pri tej uganiki, kadar jo kdo zastavi ustno in v dialekту, kot se govori v ožji domovini g. Drmote. Če pa deneš v tisk, stvar nikakor ne more priti do veljave. Uganka je znana tudi taka kot je bila, zato ni bilo krivice. — *Ur.*

Moree.—Le pol tucata Slovencev živi v tem ličnem farmarskem mestcu in okolici. Smo visoko na severu N.S.W. Do Sydneja drži avto 550 milj, do Brisbanu 350. Šušljalo se je o skorajšnji poroki mizarja Ferdinanda Pestotnika, ki je zaposlen pri tukajšnji gradbeni firmi, z gdično Marijo Pohlin, bolničarko.

Ni bilo majhno naše začudenje, pomešano z zaskrbljenostjo, ko se je raznesla novica, da sta zaročenca — izginila! Čez dva dni sta se vrnila iz Sydneja kot mož in žena. Izpolnila se je bila njuna želja po slovenski poroki. Obenem sta v jutru zakonskega življenja naredila z Zefirjem iz Sydneja v Moree potovanje. Prljubljenemu paru želimo vso srečo iz nebes na skupni življenjski poti! — *Prijatelj*.

Sydney.—Od zadnjega Koničarjevega poročila se je nabralo nekaj več porok. V soboto 9. avgusta sta si obljudila dosmrtno zvestobo Mirko Muha iz Velike Bukovice pri Ilirski Bistrici, in Angela Stemberger iz Trnovega na Krasu. Naslednji četrtek sta stopila pred oltar Ferdinand Pestotnik iz Presej pri Moravčah in Marija Pohlin iz Žirovč pri Krašnji. Dva dni nato sta sledila lepim zgledom drugih Rudolf Simonetič iz Nakla pri Kranju in Andreana Lužnik iz Tolmina. Na isti poti sta Alojz Hrvatin iz Skadančine in Emilija Fabec iz Žabič-Podgraje. Vse te zakonske zveze je blagoslovil v cerkvi sv. Patricija g. dr. Mikula. Naj nove zakonske pare spremila ta blagoslov do skrajnih mej življenjske poti! — V St. Francis cerkvi, Paddington, pa stopita pred oltar kar dva para nakerat, obo iz župnije Semič v Beli Krajini; Anton Štukelj z Marijo Skala, ki je pred malo tedni dospela iz domovine, in Vid Stariba s Cvetko Skala, ki ima cel kup bratov v Avstraliji. Slovesnost je napovedana za soboto 30. avgusta. Iskrene čestitke vsem! — *Koničar*.

VICTORIA

Dookie.—Iz domovine sem prejel poročilo o lepi slovesnosti, ki se je vršila dne 29. junija v Podbrezjah na Gorenjskem. Jegličeva (po domače Obramova) oče in mati sta

vega očeta kot žebelj. „Obram je rekel ...“ Konec debate! V sorodstvu imajo nad pol tucata akademsko izobraženih. Meni uhaja misel za 25 let nazaj. Ko je imel France Jeglič novo mašo, sva bila za ministranta Obramov Jože in jaz. Veliko nama je bilo na tem, da streževa pri novi maši. Pa naju je hotel neki duhovnik odgnati, češ: Otroci naj gredo danes spod nog, bomo že drugi vse opravili. Jože je šel k novomašniku protestirat in je res dosegal, da sva ostala. No, srebrno mašo je pa Obramov France moral opraviti — brez mene ... — *Jože Maček*.

Newport West.—Prav lepa hvala za poslane MISLI. Zelo sem vesel, da sem ta list spoznal in se nanj naročil. Saj vidim, da ste zelo pridni in lepo skrbite za dober tisk. Tudi ste me počakali za naročnino. Res nisem mogel takoj, ker sem medtem kupil hišo in moral gledati na vsak šiling. Naj omenim, da jaz nisem Slovenec, ampak slovenski časopis zelo rad berem, sem puno let delal v Sloveniji, pa mi je Slovenija jako priljubljena dežela. Zato pa želim prav lepo pozdraviti vse Slovence v Avstraliji. Oprostite pisjanu, jaz nimam slovenskih šol. — *Rafael Turk*.

Targoora.—Z velikim veseljem sem prejel poslane knjige, Bog povrni dobro delo. Pismu prilagam denar, kot ste me obvestili. Čeprav sem izbiro knjig prepustil upravnosti, moram reči, da ste dobro pogodili. Posebno o eni moram zapisati, da sem končno vendar našel takoj, po kakoršni sem že dolgo hrepenel. V glavnem sem jo še isti večer pregledal in že tedaj me je docela zadovoljila. A sedaj sem pričel s podrobnim čitanjem in študiranjem od vrste do vrste in zmerom bolj se kaže, da mi odgovarja na vsa vprašanja, ki so se nabrala v meni. Ta knjiga je tista: *PO SVETLI POTI*. Resnično ne bi smela manjkati v nobeni slovenski

Zimsko veselje v Junction Shaftu.

praznovala zlato poroko, njun sin France, sedaj župnik v Št. Vidu nad Ljubljano, pa srebrno mašo. Pridigal pa je prof. in kanonik Jakob Šolar, ki je, kot mi pišejo, zaradi prestanega trpljenja v zaporu polnoma osivel. O njegovi pridigi praví poročilo: „Mojstversko je orisal krščansko družino in duhovni kove žrtve, ki jih nalaga njegov poklic“. Poznam Obramove in vem, da ni bila nobena pridigarjeva beseda pretirana. Obramovi so res iskreno krščanski in vsa bližnja in daljna okolica jih spoštuje. Od nekdaj je veljala beseda Obramo-

družinski knjižnici. Prišli smo v tuj svet in potrebujemo opore v tukajšnji svobodi. To oporo nam daje ta knjiga. Kdor je zapustil domovo z namenom, da začne tu novo življenje za telo in za dušo, naj si to knjigo naroči. Težko bo tisti funt bolje naložil. Prav lep pozdrav. — *Matija Zidar*.

Plenty.—Pošiljam rešitev dveh ugank, dveh pa ne znam rešiti. Sedaj bom pa jaz povedala eno, ki mi jo je zastavila naša tri leta stará hčerka. Zvečer, ko greva zapirat kurnice, Mimica z veliko važnostjo

opazuje kure, nato pa kar na lepem vpraša: Mama, na kateri strani pa imajo kokoši več perja? — Težko vprašanje, kaj? Precej sem morala pomisliti, da bi me moja mala ne imela za nevednico. Iz zadrege sem si pomagala z odgovorm, ki se mi zdi, da je pravi: Na tisti strani, kamor vtaknejo glavo pod perot. Moja hčerka je bila zadovoljna, jaz pa tudi. Če pa kdo ve boljši odgovor ali pa podobno uganko iz ust svojih malih, naj se oglasi. — *Ivana Punjerčar*.

QUEENSLAND

Brisbane.—Z velikim veseljem in darežljivostjo so se rojaki v Brisbanu oprijeli pobude, da si omislijo svojo cerkveno zastavo Marije Pomagaj. Nabiralna akcija dobro napreduje, tako ve povedati ga. Plut, ki se najbolj zavzema za nabavo zastave. Radi bi nabrali 35 funтов, dosedaj jih imajo 18. Če bo potrebno, bo priskočilo na pomoč društvo Planinka. Rojaki v Mt. Isa so se tudi odzvali prošnji iz Brisbane in dali g. Starihu 8 funtov. Upamo, da bodo rojaki od tam gori tudi prileteli v Brisbane, ko bomo zastavo razvili in blagoslovili. Vsem radovalcem prisrečna hvala. — *Poročevalec*.

„GLAVNI DOBITEK“ V SYDNEYU

Nemajhno presenečenje je vzbudila novica, da se je v okrilju Slovenskega društva osnovala igralska družina. Neverneži so zmajevali z glavami in pripravljalni pogrebski govor ... Vprizoritev prve igre *GLAVNI DOBITEK* je pa spremenil napovedovano žalost v — proslavo!

Prireditev je kar lepo uspela in povhale so letele od vseh strani. Dne 6. septembra bomo igro ponovili v St. Francis Hall, tik ob cerkvi v Paddingtonu. Morda pojdem po pozneje tudi kam ven gostovat.

Igralska družina je še majhna, potrebuje več članstva. Zato vabimo vse, ki se zanimajo za dramatiko, da se dne 7. sept. ob. 3. uri popoldne v Slovenskem domu udeležite sestanka Igralske družine. Pomenili se bomo o nadaljnjem delu in razdelili vloge za naslednjo igro, ki jo pripravljamo. Povabljeni ste vsi, ki ste bili že kdaj na odrnu, pa bi se spet hoteli pokazati, „na deskah“. Pa tudi če niste še nikoli igrali, pridite in poskusite. Pridružite se nam in pomagajte dvigniti naše kulturno in družabno življenje!

Družabnost gojimo tudi drugače. Vsako soboto zvečer se zbiramo v Domu, ko je družabni večer za člane in njihove prijatelje. Po domače pokramljamo, zapojemo kaj domačega in tudi malo zapešemo ob prijetni glasbi, novi pridobitvi Slov. društva. Imamo veliko izbiro plošč — vse do klasične godbe in opernih del. Seveda ne manjka valčkov in polk. Pisano polje židane volje! Pridite, boste videli, kako prijetno se imamo! — *Vlasta Cergol*.

IZ SLOVENSKE DUHOVNIŠKE PISARNE

DUH. SVETNIK KAREL ŠKULJ

Nenadoma je v Argentini umrl zlatomašnik č.g. Karel Škulj. Imel je za seboj dolgo in izredno delavno pot življenja v domovini in tujini.

V izseljenstvu je bil znan vse povsod zlasti kot ustanovitelj in glavni urednik revije SLOVENSKA BESEDA in GLASNIKA domobranec in drugih protikomunističnih borcev. V Argentini sami si je pa pridobil obilnih zaslug tudi kot goreč dušni pastir med svojimi rojaki v št. Martinu.

Bog mu bodi plačnik kot zna biti le On!

SYDNEY POROMAL V CHATSWOOD

Bilo je kar lepo. Pa naj sprevarovi udeleženka, ki je napisala: „Včerajšnje romanje me je resno in globoko pretreslo. Bilo je prvič v tujini, da sem kaj takega doživel. Še nas ni svet dokončno

pokvaril! Smo kot negodni ptički, ki jim je vihar prezgodaj razbil gnezdo . . . Pete litanije so me čisto prevzele. Vse tisto sem včeraj še enkrat doživel v cerkvi, kar je bilo v mladosti naljepšega . . . Ne verjamem, da je na svetu dosti ljudi, ki jim Bog nič ne pomeni. Smilijo se pa taki, ki pravijo, da so sami gospodarji svojega življenja — brez Boga.

Le še nas povabite na tako „romanje!”

PRIHODNJE ROMANJE V ST. MARYS!

Za mesec oktober smo se odločili, da poromamo v St. Marys, kjer imajo župnijsko cerkev posvečeno Kraljici sv. Rožnega venca. Kakor nalašč za oktober!

Zaznamujte si izbrano nedeljo: TRETJA v mesecu — 19. oktobra!

Podrobnosti in poseben oglas boste pa našli v naslednji številki MISLI, izdani za mesec oktober!

SVETI CIRIL IN METOD V BREVIRIU

III.

Čez šest let so ga (Metoda) spet pri papežu Janezu VIII. osumili krive vere in da je kršil izročila. Poklican je bil v Rim, kjer je pred papežem Janezom, nekaj škofi in rimsko duhovščino z luhkoto dokazal, da se je sam vedno zvesto držal katoliške vere in druge v njej vneto poučeval. Zato je apostolik takoj objel Metoda in ukazal, naj se njegova škofovska oblast in slovansko bogoslužje še pismeno potrdita.

Metod se je torej vrnil na Moravsko in se je še bolj skrbno trudil, da bi izpolnil svojo nalogu. Češkega kneza in njegovo ženo je pridobil za pravo vero in ponesel luč evangelija na Poljsko. Ko pa je začutil, da se mu bliža zadnja

ura, si je sam izbral naslednika, spodbudil duhovščino in ljudstvo s poslednjimi naročili h krepotji in se v božjem imenu ločil od življenja, ki mu je bilo pot v nebesa.

Pokopali so ga v stolni cerkvi; duhovščina je pela dnevnice za rajne v latinskom, grškem in slovanskem jeziku. Tosozaoče jezikov je svetla podoba njegovega duha, ki se je v najrazličnejših prilikah neustrašeno in brez oklevanja potegoval za vesoljno edinost Cerkve.

Kot Rim Cirilu je Moravska umreli Metodu izkazala najvišjo čast. Njun god pa, ki so ga slovanski narodi že dolgo praznovali, je papež Leon XIII. ukazal obhajati vsako leto v vesoljni Cerkvi z dnevnicami in lastno mašo.

ODGOVOR NA VPRAŠANJE

Naročnik piše:

Dobil sem poročilo, da mi je v domovini umrl oče. Spominjam se, da je bila za take prilike navauda dati za maše. Zdaj pa ne vem, če se tudi v Avstraliji daje za maše, in rad bi tudi vedel, koliko koštajo. Nimam se drugam obrniti, pa pišem Vam.

Odgovor in pojasnilo:

Vaša misel je dobra. Katoličani po vsem svetu dajo za maše, ne samo za svoje rajne in sploh za duše v vicah, dajo za maše tudi v druge namene: v zahvalo za božje dobre, za srečo in zdravje, za odpuščanje grehov, v čast Materi božji in svetnikom itd.

Naročila za maše sprejema vsak duhovnik. Nekako naravno je, da ljudje dajo za maše svojemu duhovniku. Vsi slovenski duhovniki v Avstraliji radi sprejemamo naročila za maše, lahko se pošiljajo naročila tudi po pošti.

Kenčeno odgovor na vprašanje, koliko v Avstraliji maša „košta” . . . Naj takoj poudarim, da ta izraz nikakor ni na mestu. Maša se ne plačuje, ker se njena vrednost ne more izraziti v denarju ali kakorkoli drugače. Maša je neprecenljive vrednosti, tako dragocena kot sama večnost. Lahko bi rekli: kot Bog sam. Zato poučeni katoličani maše ne „plačujejo”, jō samo „naroče” ali k večjemu „najamejo”.

Tudi ti nikoli ne reci, da želiš mašo „plačati”, samo naroči jo ali pa reci: za mašo bi rad dal ali dala. Tisto, kar daš, ni plačilo za mašo, ampak dar duhovniku, ki bo po tvojem namenu mašo opravil. Koliko? Ni predpisa, verniki dajo sami od sebe, nekateri 10 šilingov, drugi 20, tretji neko vsoto med 10 in 20, kakor se komu primerno zdi.

Zdaj odločite sami in pošljite. Lahko daste za več maš in pošljete kar na naslov MISLI.—Ur.

„NAVADNA“ NEDELJA

Škof Gregorij Rožman

Prva nedelja po binkoštih je praznik presvete Trojice, druga sledi prazniku presvetega Rešnjega telesa, tretja nas spominja presvetega Srca Jezusovega, s četrto se začne vrsta „navadnih“ nedelj tja do adventa, z edino izjemo zadnje nedelje oktobra, ki je praznik Kristusa Kralja. Na zunaj so vse te nedelje enake, pa ima vendar vsaka svoja obraz. Vsaka ima svoje berilo in svoj evangelij in svoje prošnje, ki največkrat ponavljajo misel, naj Bog odvrne vse hudo in kvarno od nas in nam nakloni svojo pomoč, da tako živimo, da bomo dosegli večno zveličanje.

Nedelja je Gospodov dan. Vsak dan, ki ga doživimo, je božji dar, njegov je, a daje ga nam, da vršimo svoje delo, ki ga nam stan in služba nalaga. Nedelja pa si je Gospod pridržal v tem smislu, da nam je posebno na razpolago. Gospod je tu! nam kliče vsaka nedelja. Kakor so se množice ljudstva zbirale pri Jezusu, kjerkoli se je v sveti deželi pokazal, ali v Galileji ob jezeru ali na katerem izmed travnatih hribov, ali v Jeruzalemu v templju. Čim so ljudje zvedeli, da je tu, so hiteli k njemu, nosili bolnike seboj, (kakor dandanes v Lurd), ga poslušali in bili priče njegovih čudežev. Vsak tak dan je bil za nje resnično Gospodov dan. Tak dan je za nas nedelja. Tudi nam je Gospod tu! Ta dan pustimo delo, ki nas vsak dan zaposluje, in se zberemo okrog oltarja, kjer Jezus biva, nam govoriti v evangeliju in pridigi, se za nas daruje in se nam ponudi v dušno hrano. Verno ljudstvo se z njim snide, se v zaupni molitvi z njim pogovori, ga prosi odpuščanja grehov in za vse potrebne milosti, ki jih črpa iz svete daritve in iz svetega obhajila.

Nedelja je oddih za dušo in počitek za telo. Privošči si ta oddih, daj ga svoji duši, ki je tolikokrat utrujena in obtežena in potrebna poživiljenja, ki ga Gospod ravno na svoj dan najobilneje ponuja. Gospodov dan je, a za te ga je naredil Gospod, da se duhovno obogatiš z dobrinami, ki ti jih svet v delavnikih ne more dati, ker takih dobrin nima nihče razen Gospod Bog. Sam sebe oropaš, če v nedeljo ne stopiš k Gospodu, kamor te po svoji Cerkvi vabi in kliče: k sveti maši. Zakaj nekateri ne morejo k maši ob nedeljah? Dovolj so zdravi, čas imajo, potrebnii so božjih milosti, dolžni so Bogu se zahvaliti za toliko dobro, spodobi se, da se odzovejo povabilu Jezusovemu, pa ne gredo. Kaj jih zadržuje? Hudobni duh. On je sovražnik božji, ki skuša motiti in omejevati češčenje božje na zemlji; on je nevoščljiv človeku, ki si more pri sveti maši pridobiti božje milosti, si utrditi nadnaravno življenje v duši in se tako zveličati. To hoče hudič preprečiti; zato zadržuje lahkomiseline in in lenobne duše, da ne hodijo k studencu žive vode, to je, k božjemu oltarju in k mizi Gospodovi, ki je zanje pripravljena vsako nedeljo.

Ne poslušajte hudobnega duha! Merveč radi, z veseljem in ljubezni jo se podajte vsako nedeljo v cerkev k božji službi, tudi tedaj, kadar pridige in petja ne razumete. Z molitvenikom morete slediti sveti maši, Jezus razume vse jezike, še celo besede, katerih niti ne izgovorite, ampak samo v srcih nosite. Tako bo vsaka „navadna“ nedelja vašo dušo obogatila z milostmi, vam utrdila božje življenje in vaše duše trdneje združila z Bogom. Vsaka vaša nedelja bo dan, ki ga je vam naredil Gospod.

PRED LURŠKO VOTLINE

Na trgu pred lurškimi bazilikami trepetata na deset tisoč sveč. Zaključuje se veličastna nočna procesija. Pred cerkvenim pročeljem stoji več škofov, za njimi fantje z razsvetljenimi napisimi velikih romarskih skupin, vsa ogromna množica moli Credo in nato Pozdravljenia Kraljica. V trenutku začarajo veliki žarometi, sveče v rokah romarjev ugašajo, škofje dajejo zadnji blagoslov, romarji se počasi razhajajo.

Opazovalec bi mislil, da se bo sedaj vse to ljudstvo po dveurni procesiji vrnilo v prenočišča, a ni tako. Vsaj dobra polovica se napoti ob reki Gavu proti lurški votlini. Ni napovedana nobena skupna požornost, vsak sam zase roma na sveti kraj, kjer je Marija pred stoleti govorila z Bernardko. Skozi ves dan od ranega jutra do večerne procesije se vrši pred votlino javna služba božja, svete maše, govoriti, petje, veliki prihodi in odhodi romarskih skupin, obisk bolnikov, le sedaj zvečer vlada tukaj največji mir. Velike romarske skupine imajo v tej uri svoje pobožnosti v lurških cerkvah, pred votlino pa se zgrinjajo posamezni romarji, toda njihovo število zopet raste v tisoče. Vse je tako tiho, nihče glasno ne moli in ne pojde. Vsak moli sam, vsak premišljuje sam na svetem

kraju, kjer je pred sto leti Marija naročila človeštvu pokoro in molitev. Prav v večernih urah po končani procesiji se vidi, kako venci romarji izvršujejo Marijino naročilo: molitev in pokoro. Mnogi dolgo klečijo na golih tleh, roke imajo razklenjene in jih držijo visoko navzgor in molijo in molijo. Tu in tam se kdo skloni in poljublja sveto zemljo, drugi stojijo, molijo, premišljajo ali tudi opazujejo. Lurška votlina v svojem večernem miru tako glasno oznanja človeku božje usmiljenje, božjo voljo: pokora in molitev.

Ko večkrat tako v duhu stojim pred lurško votlino, se srčno veselim dneva, ko bo na sveti kraj pred lurško votlino stopilo nad tisoč mojih rojakov. Ko bomo prišli na zadnjo julijsko soboto pred lurško votlino, ko bomo v treh večerih po skupnih slovesnostih sami zase molili na svetem kraju, tedaj bo slovenska zemlja po svojem doblrem in vernem ljudstvu počastila lurško Kraljico, tedaj se bo razlival nad vso našo trpečo domovino izredni božji blagoslov — sad molitve in pokore tisoč romarjev, ki se sedaj z velikimi žrtvami, a v pravem duhovnem veselju pripravljajo na dolgo pot.

F.S. v „K. Gl“.

LASTNA HIŠA — LASTNI DOM

(Konec)

TRETJA POT DO LASTNEGA DOMA je nakup hiše, ki jo je postavila znana državna „Housing Commission.“

Kajpada tudi tu ni vse preprosto in hitro. Seznami prosilcev za nakup in najem hiš so dolgi. Kot nikjer, tudi tu ne gre brez čakanja.

Približno 80% na novo postavljenih hiš je namenjenih za prodajo, le 20% za najem. Zavoljo tega je treba čakati na nakup hiše leta in pol ali celo dve in pol. Na najem boš čakal včasih tudi po pet let in več.

Pogoji za nakup so v resnici ugodni. Položiš 50 funtov, pravni stroški za kupno-prodajno pogodbo znašajo spet 50 ali tako nekako. To bi pomenilo, da vsaka družina, ki ima prihranjenih vsaj 100 funtov, lahko pride do lastne hiše. Odplačevanje dolga je raztegnjeno na 45 let, kupec pa si lahko to dobro skrajša z višjimi odplačili na teden. Obresti so najnižje, ne presegajo 4 in 4%.

Za pridobitev hiše po tej poti imajo družine z večjim številom otrok prednost. Dobijo hišo z večjim številom sob, običajno s tremi spalnicami. Važno pa je, da glavar družine zaslubi 4 ali 5 krat toliko kot znašajo tedenski obroki odplačevanja. Če zaslubi manj, ga komisija ne prizna za sposobnega, da bi se mu dodelila hiša.

Cena hiš je različna od kraja do kraja. Običajno se suče okoli 3,300 funtov. Če je kupec vplačal 50 funtov in se obvezal izplačati dolg v 35 letih, bodo njegovi mesični obroki znašali nekaj nad 16 funtov.

Vsaka hišica ima svoj vrt in je popolnoma dokončana zunaj in znotraj. Kuhinje so bolj majhne,

a gospodinja bo našla v njih vse najpotrebnejše: štedilnik, tekočo vodo, lijak, vzidane omarice itd. Poleg spalnic ima vsaka hiša tudi kopalnico s straničem, pa pralnico s kotlom za pranje. Na dvorišču je drog za sušenje perila. Hiše so dovolj solidno dokončane ter morajo ustrezati gradbenim zahtevam krajevnih oblasti.

Skrbljivost in pazlivost kupcev z leti pripomore k izboljšanju in oplešjanju doma in vrta. Vsi tisti, ki še nimajo lastnega doma in se morajo stiskati po garažah ali tesnih najetih sobicah, naj ne odlašajo z vlaganjem prošenj na Housing Comission za nakup hiše.—Z.H.

POŠTNE ZNAMKE

Če je kdo med bralci, ki dobiva pošto iz tujih držav, pa znamk ne spravlja, nam bo napravil veselje, če začne znamke zbirati in jih od časa do časa pošlje na MISLI. Prav lepa hvala! — Uprava.

„PROČEVALCU“ V GEELONGU

Vaš dopis je zelo dober in pameten. Z veseljem bi ga objavili, vendar moramo biti dosledni. Noben list Vam ne bo priobčil dopisa, če se ne boste vsaj za uredništvo podpisali s polnim imenom. V list lahko pride samo podpis: „Poročevalc“, če tako želite, urednik pa mora vendar vedeti, s kom ima opraviti. Zares obžalujemo, zakaj dopis je popolnoma vreden, da bi bil natisnjen.—Urednik.

Skupina rojakov v Brisbanu pred sliko Marije Pomagaj.

GRAD ERAZMA PREDJAMSKEGA ODKRIVAJO

Strokovnjaki Notranjskega muzeja v Postojni in Spomeniškega urada v Ljubljani so začeli izkopavanje ostankov jamskega gradu blizu Postojne. Dosedanja dela so že dala dobre rezultate. Odkrili so nekaj delov arhitekture, med njimi tlak sobane, peč z ognjiščem in pečnicami, pa tudi večje število puščic, stekla glinastih in kamnitih posod, kamnitih in železnih krogel ter raznovrstnih novcev. Upajo, da bodo te in naslednje najdbe pomagale pojasniti marsikatero skrivnost okrog romantične pojave roparskega viteza Erazma Predjamskega.

Že sedaj je Predjama poleg Postojnske jame ena največjih zanimivosti Slovenije. Pred vhodom v naravno jamo pri kraju Predjama stoji na strmi pečini, nad katero se boči previsna skala, lep renesančni grad, ki so ga v 16. stol. sezidali grofje Kobenciji. V njem so danes grofje Kobenciji sezidali novo graščino na prostem. Erazmov grad v jami pa je začel razpadati.

Za sedanjam gradom pa se odpira naravna votlina, skazi katero se potok Lokva izgublja v čudoviti kraški podzemski sveti. Nekdaj je bil v sami votlini še en grad in ta je bil za takratne čase nezavzetna trdnjava. Z njegovim zadnjim lastnikom Erazmom je ljudstvo spletlo razne pripovedke. Med drugim je bil obdolžen umora cesarskega maršala Pappeneima, zaradi česa si je Erazem nakopal cesarjevo jezo. Cesarjevi vojaki so ga dolgo časa brez uspeha oblegali. Iz gradu je namreč vodil tajen podzemski rov v bogato in roditveno vipavsko dolino, kjer se je Erazem mogel oskrbovati z živjem. Šele ko so cesarjevi vojščaki podkupili nekega Erazmovega služabnika, jim je uspelo, da so upornega viteza zalotili pri izhodu jame v gozdu, kjer ga je potem podrla dobro merjena krogla. Po njegovi smrti leta 1443 so novi lastniki grofje Kobenciji sezidali novo graščino na prostem. Erazmov grad v jami pa je začel razpadati.

Z VSEH VETROV

SLOVENSKI DUHOVNIK V VENEZUELI je g. Janez Grilc, ki je prišel pastirovat med svoje rojake iz Argentine. V Caracasu, ki je glavno mesto dežele, je okoli s t o Slovencev, drugod po državi pa še kakih s t o. Pri prvi slovenski božji službi je bilo zbranih 70 rojakov. Po maši so imeli zborovanje in sklenili, da bodo imeli odslej slovensko službo božjo v s a k o nedeljo v Caracasu, čeprav jih je kmaj 200 ...

„KDAJ BO AVSTRALIJA POLNOLETNA?“ Tako se sprašuje v jedkem članku mesečnik „The Catholic Worker“ v Melbournu. Živahno opozarja na nevarnost, ki ji je izpostavljena Avstralija zaradi dogodkov v arabskem svetu in dalje na vzhodu, naša vlada v Canberri pa nima nobene svoje misli, samo čaka, kaj bo Canberri „naročil“ London. Samo na znanje jemljemo, kaj ukrepajo tam gori, in že vnaprej na vse pokimamo. Kdaj mislimo odrasti, kot je odrasla Canada, ki ne sprejema le „informacije“ iz Londona, ampak se uveljavlja v svetovnem vrtincu kot polnoletna članica svetovne skupnosti?

„ROMAN DVANAJSTERIH“ bo naslov novemu leposlovnemu

delu, ki ima iziti v Franciji, seveda v francoščini. Napovedano je že dve leti in z veliko radovednostjo ga pričakujejo. Posebnost tega romana je ta, da bo obsegalo 12 poglavij, pa bo svako od drugega pisatelja. Vseh 12 je splošno priznanih, deloma so med njimi najboljši. V katerih možganih se je skuhalo ta zamisel in kako bo uspela, je res vredno biti radoveden. Ta primer se ne da vzprejati z našimi „Rokovnjači“, ki sta jih spisala Jurčič IN Kersnik — pa seveda samo zato, ker jih Jurčič, ki je sredi dela umrl, ni mogel dokončati.

TITOVO KRIVOVERSTVO v očeh Hruščeva je baje v največji meri v naslednjem: Tito trdi, da se komunizem v kapitalističnih deželah lahko razvije in pride do oblasti po zelo različnih potih, celo tako, da trpi v parlamentu zastopnike nekomunističnih političnih strank. Hruščev pa zastopa mnenje „pravovernega“ marksizma, ki pravi: Do komunistične oblasti je mogoče priti samo optom nasilne revolucije, ki jo vodi komunistična stranka ...

DA SKUŠA HRUŠČEV nekako po madžarskem zgledu podjarmiti tudi Jugoslavijo, vedo povedati poedina poročila prve dni avgusta.

Koliko so vredna, bo pokazala morda že bližnja bodočnost. Prvo poročilo je vedelo povedati, da sovjetske podmornice iz albanskih opirališč skušajo vtihotapiti v Jugoslavijo ob jadranski obali protititovske agente. Drugo poročilo pravi, da sovjetska letala spuščajo v Jugoslavijo padalce, ki naj bi iz jugoslovanskih gozdov organizarali osvobodilno guerilsko vojno in spodnesli Tita. Tretje poročilo pove, da so se med zmedo na bližnjem Vzhodu sovjetečete in Berlin premaknile v Madžarsko in se ustavile tik ob jugoslovanski meji ... Če je kaj na vsem tem, se niti Titu niti Jugoslaviji ne obeta nič dobrega. Ali bo za Amerikance postala Jugoslavija drugi Libanon?

KARDINAL MIDSZENTY je še vedno na varnem v ameriški ambasadi v Budapešti. Ob času, ko se je svet razburil zavoljo umora Imre Nagyja, je postal kardinalov položaj tako kočljiv. Ameriška javnost je sprva skoraj soglasno zahtevala od svoje vlade, da prekine diplomatične stike z Madžarsko.

Bilo je tudi jasno, da Madžarska vlada in partija k temu izziva. Kakor nerad, je Washington ohranil mirno kri in samo nekam krotko protestiral. Če bi Amerika svojo ambasado v Budapešti zaprla, bi morala pusti kardinala na milost in nemilost druhali, oziroma ondotni vlad. Oboje bi pomenilo isto ...

SUDETNI NEMCI še vedno upajo na povratek. Po končani drugi vojni so čeni izgnali okoli 2.000.000 teh ljudi, češ da so bili najhujši hitlerjanci. Naselili so se v Zapadni Nemčiji, med seboj so se organizirali kot emigranti iz Sudetov in nočejo pozabiti „starega kraja“. Adenauerjeva vlada njihovo stremljenje kolikor toliko podpira. Vendar Sudetovci niso popolnoma edini glede svoje politične bodočnosti. Posebno strujo med njimi vodi general Prchala, ki se poteguje za mirno pobiranje s Čehi in za ustanovitev srednje-evropske federacije, v katero naj bi prišli Sudeti kot samostojna edinica, ne kot del Češkoslovaške. Čehi pa seveda o tem nočejo nič slišati.

ČE VAM MISLI UGAJAO, POVEJTE DRUGIM!

KAR VAM NI VŠEČ, POVEJTE NAM!

Lepo priznanje Slovencem

„Slovenci tvorijo najlepše občestvo dobrih ljudi, kar jih je Bog postavil na zemljo, in med njimi bi si človek želel umreti ...”

„Tujci, ki poznavajo slovensko zgodovino, se čudijo, kako je to ljudstvo, ki je tako kmalu izgubilo svojo politično neodvisnost, ki živi na prostoru v Evropi, preko katerega so v teku 15 stoletij šle tolike politične in ideološke struje, mogel ohraniti svojo narodnost in svoje kulturno bogastvo. Ta narod se je ohranil zato, ker je ostal vedno zvest materinemu jeziku ter se ni nikdar odtrgal od vere svojih očetov. Pri tem ljudstvu, ki je kmalu izgubilo svoje plemstvo, je bila brezimna množica nositeljica te zvestobe. Vprav zato je tako prvinska in iskrena”.

To beremo o Slovencih v knjigi „Cerkev gleda v Rim”, ki jo je pred kratkim izdala rimska založba Ferrari. Posvečena je sedanjemu papežu Piju XII. za njegov 80. rojstni dan in 40-letnico škofovjanja. Knjiga je pisana v italijanščini, obsega 488 strani ter podaja kratke in jedrnate opise zgodovine ter razvoja verskega življenja narodov, ki se nahajajo sedaj pod komunistično vladavino. Tako nam predstavi zapovrstjo Čehe, Kitajce, Hrvate, Letonce, Litvance, Poljake, Ruse,

M O H O R J A N I !

Še je čas, da naročite mohorske knjige, ki bodo izšle to jesen (Koledar za leto 1959).

Če pošljete hitro svoj funt, boste dobili knjige naravnost iz Celovca na svoj naslov.

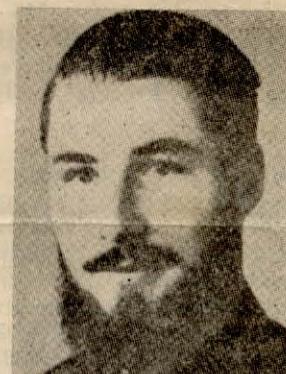
Ako pa zdaj ne boste poslali, boste lahko okoli Božiča dobili knjige pri poverjeniku Mohorjeve v Avertraliji.

Rev. dr. Ivan Mikula,
Convent Sacred Heart
Rose Bay, Sydney.

Romune, Slovake, Slovence, Ukrajinci in Madžare.

Slovencem je posvečena obširna in temeljita razprava, ki gre od naše naselitve v Karantanji in sosednjih deželah, preko pokristjanjenja po svetih bratih Cirilu in Metodu, izgube politične samostojnosti pa do najnovejših časov. Opiše neodjenljivo slovensko zvestobo veri očetov ter materinskemu jeziku v vseh stoletjih in vseh preizkušnjah, pa naksi bodo to turški napadi ali pa poskusi protestantizma ali ponemčevanje ter končno verska preganjanja. Slovensko kmečko ljudstvo je vedno ostalo trdno povezano z Sveti stolico. S posebno ljubeznijo pa je časilo Marijo, Mater božjo. Opiše tudi naš narodni preporod ter vlogo svetniškega škofa Slomška, ki „je znal živeti v srečnem soglasju zvestobe Cerkvi, domovini in narodu”. Kratko, a jedrnato oceni plodonošno delo škofov Mahniča, Missije, Jegliča in Rožmana. V pretresljivi luči oriše trpljenje našega naroda v svetovni vojni, ko je bilo slovensko ozemlje razkosano med krute sovražnike vere in naroda, a tudi ljudstvo notranje razklano po vojnih dogodkih in revoluciji.

„Naš tednik”.

Novomaznik Rev. Borman, misijonar.

Pismo

NARTE VELIKONJA

„Oskrbnik, cskrbnik Urban!”

Moža je zbodlo, kakor bi ga bil kdo sunil z iglo v srce; v grlu ga je stisnilo.

„Beže!” si je dejal, pogledal na uro in na dvorišču poklical polneumnega in polgluhega hlapca Tomaža, ki je spravljal za hlevom slamo. Prepeljala sta koleselj, zmetala blazine na sedeže in nato je Tomaž vprašal:

„Ka-katerega napre-naprežem?”

„Pero!” je odgovoril. „Kar Pero naprezi.”

„Ka-kaj?”

„Pero!” mu je zavpil v uho.

„Mh,” je dejal in odkrevsal v hlev, a se na polpoti okrenil in vprašal:

„Ali tu-di žrebi-bička?”

Lipnik je pokimal, Tomaž se je zarežal v znamenje, da je razumel in je napregel.

Žrebe je veselo in razposajeno hrzalo in se vzpenjalo na zadnje noge. Tomaž se je jezik, ga privezel h kobili in mu nazadnje rekel, da je neumno.

Lipnik je odšel po svcjo novo sukno in praznični klobuk. Žena mu je stisnila majhen zavojček.

„Saj veš, da na pot ne vzamen nič, in pa tako blizu je.”

„Boš dal Janezu!”

„Kakor da bi bil lačen! No, pa vzamem, ker ni zame,” je odvrnil.

„Pa bi napisal zdaj par vrstic, da bi prišli pogledat,” je dejala. „Kar malo, dve besedi. In na postaji kar oddaš.”

„Saj vidiš, da ni časa. Še robec mi daj. In pa srajca mi ne stoji. O ti moj Bog, ti presneti žrebiček! Ali me ni umazal? Ti nagajivec, glej no: čisto srajco mi je oškrtaš. Daj, Marija, svežo srajco! Pa praviš, da bi pisal. Saj ni časa, zakaj kobilna je že naprežena. In Janez

POROČILO IZ ARGENTINE

Buenos Aires, prve dni avgusta.

PRED NEKAJ DNEVI SEM ŠEL
P k uradnemu zdravniku po nasvet, pa so mi povedali, da so zdravniki na štrajku in ordinirajo le v najnajnejših primerih. Iz časopisnih vesti sem zvedel, da ima ta štrajk zelo dalekosežne posledice. Te tedne se pri nas ne more nihče poročiti, ker ne more dobiti zdravniških potrdil o zdravju. Na letališčih so težave za potovanje v inozemstvo — iz istih razlogov. Težave imajo tudi potniki, ki so prifrčali v Buenos Aires, ker ni zdravnikov za pregledne. Itd.

Štrajk zdravnikov je oklican za nedolöčen čas. Začel se je v protest, da hočejo peronisti dobiti vpliv na bolniške blagajne. Neka bolniška blagajna, ki je že v rokah peronistov, je odslovila zdravnika, ki je nasprotnik peronistov. Večine zdravnikov se je uprla takemu postopanju in šla na štrajk.

Še drugi štrajki ... Državni praznik je letos padel na sredo, ko je imela tiskarna tiskati naš list. Urednik je dosegel, da je tiskarna opravila potrebna dela v torek in četrtek. Pa se je zgodilo, da list ni mogel na pošto — bil je dvodnevni štrajk poštarjev. Zahtevali so — in dosegli — povisanje plač.

Danes se v Buenos Airesu tudi pravdati ne moreš. Sodišča so zaprta. Med vlado in visokimi funkcionarji na sodišču so bila že delj časa nesoglasja. Vlada je bila naklonjena peronistom med sodniki, čeprav niso imeli primerne usposobljenosti. To je povzročilo demonstracije na sodišču in policija je morala poseči vmes. Odstopil je vrhovni sodnik in na sodišču so počitnice. V provinci Santa Fe pa sodniki stavkajo, ker je provincialni parlament ukinil zakon o neodstavljenosti sodnikov ...

Pred državnim praznikom je vsa-

ko leto po tradiciji skupna večerja visokih oficirjev s predsednikom republike. Letos je imel govoriti na tej večerji višji mornariški oficir Rial. Svoj govor je poslal poprej v pregled predsedniku. Ko ga je ta prebral, je večerjo uradno odpovedal. Nastali so komentarji in nemir po vsej državi. Predsednik je zvečer pred državnim praznikom govoril po radiu in skušal narod pomiriti. Izjavil je, da se stare diktature ne bodo nikdar vrstile. To zagotovilo je veljalo zlasti vojski. V njenem imenu je namreč Rial v neizgovorjenem govoru očital, da se predsednik ne gane, ko peronisti pripravljajo revolucijo. Letalstvo je predsednik skušal pomiriti tudi z obljubo, da bo dal aviacijo modernizirati.

Preden je predsednik nastopil s svojim govorom po radiu, je bilo objavljeno, da je Rial dobil 10 dni zapora. Mož je po činu kontradmiral in je bil 1. 1955 med najplivnejšimi osebnostmi v revoluciji proti Peronu.

Politični položaj pri nas napravila vtis precejšnje nejasnosti. Pozdrav!

ZDAJ SI PA POMAGAJ!

Prejeli smo tako pismo:

66 Gordon St.,

Paddington. 18.8.1958

Poštovani prijatelji in prijateljice.

Zanima me, kako je s časopisom, kjer nisem sprejel zadnji mesec. Morda nebo več izhajal ali mi niste izvestili, kako je.

Pozdravlja Franček.

Poštni pečat kaže, da je iz S.A., ime kraja je zmazano.

Če bo naš dragi „Franček“ slučajno to bral pri znancu, naj bo tako prijazen, da napiše celo ime in naslov, pa mu bomo hitro „izvestili“, kaj je narobe. — Upr.

tudi ne bo samo en dan doma. Kaj se ti kako mudi? Nekaj dni bomo sami, da si kaj povemo, čisto gotovo bo imel mnogo povedati. Meni se kar sanja, da bo medalja, kar nekaj slutim. In če zvedo Bonik in Sečar in Prsnik, so že nocoj tu; kam bi z njimi prvi večer? Ti res nič ne pomislili. Samo prišli naj bi, da bi se ga nagledali, ti bi ga samo hvalila. Bomo že pisali. Drevi, če ni drugače,” je govoril in preoblačil srajco, sukal se pred majhnim zrcalom ter se nato pogledal še v šipi, zakaj veliko zrcalo je še stalo v kotu med sv. Antonom in sv. Barbaro.

„Pa obesi podobe med tem, da ne bo vse na kupu,” je še opomnil, ko je šel skozi vrata. „In tu treba malo peska!” Da ga trga v nogi in da je to njegov barometer, ni povedal.

„Potem pa vzemi plač.”

„Saj res, kočijaž pa brez plača!” se je posmejal. In poiskal je še plač. „Slednjič imam vse. S Pero pojdem; gospod bo vesel žrebička.”

Odšel je. Zakrival je sicer, da z levo nogo podrsava, pa se je vendarle poznalo. Na voglu pa mu je prijavkal nasproti hlapec Tomaž.

„Pe-Pere . . .” je ves prestrašen in v zadregi buljil Urbana.

„Kaj je?”

„Pe-Pere!” — je znova zmajal z glavo in mahal, kakor bi odganjal muhe.

„N-ne pu-sti,” je slednjič zastrmel v Urbana. „In nak!” je zamahnil z roko.

Urban ni mogel v prvem hipu priti k zavesti, kaj vse to pomeni.

„Kdo? Kaj?” je ves osupel vprašal ter podvojil korak. Tomaž se je trudil, da bi razložil, lovil besede, nekaj mrmal, a ni vedel drugega kakor dve besedi: „In nak!”

Lipniku se je zjasnilo, ko je ovil proti šupi. Strašno je zagorelo v njem, s težkim korako m— ni ga bolela ne noge, ni se oziral na lužo — je stopil proti vozu. Tam je stal novi oskrbnik in odpenjal kobilo. „Zakaj ne vprašaš, katerega naprežes, ti hlapic?” je vpil nad Tomažem. „In z žrebetom po cesti, in kako prideš na to neumnost!” je poudaril v izobraženem tonu.

Tomaž je prestrašen iskal zavetja pri Lipniku in jecljal: „Gospod!” Pokazal je na Lipnika in trudoma slovkoval: „Že po-povedal, da! — že prej, no!”

Kruha dosti za vse ljudi

Na svetu je kruha zadosti. Naj se ljudje množe, kolikor hočejo. Kruha ne bo nikoli zmanjkalo. Za to skrbe znanosti: teologija, biologija, kemija, sociologija, medicina, tehnika, ekonomija.

Toda da bodo ljudje pridelali dovolj živeža, je potreben mir in red in izobrazba. Z napredkom raznih znanosti je potrebno, da so tudi ljudje izobraženi. Za nepredkom se mora razvijati istočasno tudi ljudska izobrazba.

Če hočemo vse ljudi nasiliti, mora biti na svetu mir. Le v miru se morejo vse znanosti razvijati in ljudje napredovati v izobrazbi. Vojna samo ruši, ne gradi pa skoro nič, ali vsaj zelo malo. — Anton Mrkun v „Ameriskanskem Slovenscu“.

Vendar ni tako slabo . . .

V domovini je bilo znano, da je bila Ljubljana med najmočnejšimi publicističnimi centri v Evropi. Imeli smo nad 60 mesečnikov in periodičnih publikacij, knjižne založbe so imele rekordno število naročnikov. V tem zboru razsežne delavnosti — knjižne in založniške — pa je bilo opazno, da se je mora literatura in znanstvena publicistika boriti s finančnimi težavami. Knjigarne so izdajale sodobno in moderno knjigo — domačo in tujo — v razmeroma omejeni nakladi, kakor je pač to narekovala gospodarska previdnost. Tri glavne literarne revije in znanstvene publikacije so imele stalen krog naročnikov in kupcev, ki ni presegel števila 2.000, raje manj kot več. Če upoštevamo, da so bili naročniki revij in knjižnih zbirk skoraj pri vseh založbah isti, dobimo zanimiv

odstotek ljudi, ki je v Sloveniji vzdrževal knjižno produktivnost — znašal je približno dva od tisoč, ali petino odstotka.

In če bi gledali na odstotek tistih, ki danes ohranajo in rešujejo naš tisk v emigraciji? Vkljub vsem pretresom in trpkim izkušnjam v borbi z materializmom tujine, bi ne mogli reči, da znaša ta številka samo tisočinko: gre v lep odstotek in še čez . . . Skušajmo se stalno zavedati, da vršimo mnogo več kot samo reševanje in obrambo. — „Glas S.K.A.“, Argentina.

Einstein — velik znanstvenik, toda . . .

„Einstein je vedel reči, ki jih nihče drug ni vedel, ni pa vedel reči, ki jih vsakdo drug ve. V zadevah družabnosti, politike, religije je živel v nekaki čudni praznini“. — „New Yorker“, N.Y.

„Einsteinovi komentarji o tekočih dogodkih in človeških uredbah, ki se niso tikale njegovega lastnega znanstvenega območja, mu pač ne morejo dati pečata, češ da je bil eden največjih genijev vseh časov. Tu pa tam so bile njegove izjave naravnost otročje“. — „Times“ London.

Cerkvene razmere v Sloveniji*

V letu 1957 so ostale bistveno nespremenjene. Cerkev je po zunanjih oblikih zakona ločena od države, dejansko pa brezpravna. Vse je odvisno od dobre volje komunističnih upravnih organov. Vendar se povsod pozna, da v komunistični javni upravi ni več veliko prejšnjih divjih psov. Dejan-

sko so marsikje javni organi kar dostojni tudi napram cerkvenim služabnikom in ustanovam. Popolnoma brezverski duh seveda še vedno vlada v vojski, šolah in tisku. Tudi bolnišnice gredo tako daleč, da v splošnem ne dovolijo bolnikom poslednje verske tolažbe. — „Svobodna Slovenija“.

Velika zmota

Često smo postavljeni pred dogodek, da moramo premišljevati o ameriški mladini in ameriški vzgoji. Toliko mladostnih zločincev na eni strani, tako malo idealnih naporov in podjemov med mladino na drugi! Kakšna je vendar ta mladina? Je res preveč prepusčena sama sebi? Tako menimo, da je usodna zmota v naslednjem: Če otroka kaznuješ, pravijo, da si mu ubil voljo, da si mu vzel temelje za samostojnost, za močan značaj. Zato otroku in mladcu prepusti, da bo že sam našel, kaj je prav: narava je dobra in sama vodi k dobremu . . .

Tu je usodna zmota! Oznanjal jo je že francoski mislec Rousseau. In kaj se potem dogaja? V mladih ljudeh vzgajajo trmo in samovoljo, ne pa volje in značaja. Največja volja je v tem, da se mladenč zna premagati. In največja zmaga je — zmaga nad samim seboj! — Dr. Basaj v „Amerikanskem Slovencu“.

Slovenski pradedje

Z vdorom (prihodom) Madžarov je bila politična moč podonavskih Slovanov (Slovencev, Moravanov ...) za vedno zlomljena, ni pa propadla njihova kultura in gospodarska sila. Madžari so se kot ljudstvo jezdecev držali bolj po ravninah, dočim so se po hribovitih predelih zadovoljevali samo s posadkami v utrjenih krajih, da so obvladovali deželo.

Krščanstvo, ki sta ga v Podonavju uvedla sv. Ciril in Metod, se je obdržalo tudi pod Madžari. Prav pokristjanjenje po svetih bratih iz Soluna je za daljši čas prečelo ponemčenje Slovencev v Gornji in Nižji Avstriji. — „Naš tednik-Kronika“.

Prizor iz igre Glavni dobitek.

„Kobil sem ukazal napreči jaz!“ je odločeno dejal Urban in s silnim sovraštrom pogledal Martina.

„A tako?“ se je smehljače opravičeval Martin. „Na, in pripelji konja!“ je ukazal Tomažu in mu vrgel brzdo kobile. „Sem dejal, da bi s kobilama šli po deteljo; naj se žrebeti malo naskačeta, da, naskačeta. Po cesti je ž njima sitnost, sem dejal. Sem mislil, da je sam. — No, stopi vendar, da ne zamudi!“ je zavpil na Tomaža. Besede je izgovarjal brez vsakega reda in v čudni mešanici dejal: „Žrebi, kobil, detel in naskok.“

Lipnik se je tresel jeze in stál ves bled in prepaden od razburjenja. S težavo se je vzdržal, da ni izdril biča in udaril neznosnega človeka po tistem zvitku se smehljače obrazu.

„Nisem vedel,“ je počasi in mirno dejal. „Nisem vedel, da boste kobilu potrebovali.“

„No, to nič ne de, nič ne de,“ se je smehljal napihnjeni obraz in poziral besede. „Naj pa napreje še enkrat, zakaj pa je hlapic?“

„Konjska hlapic,“ si je mislil Lipnik, ki ga je beseda pogrela do kosti.

„In naj napreje še enkrat. Mudi se vam tudi ne. Imate še mnogo, mnogo časa,“ je dejal in potegnil uro iz žepa. „Ša najmanj pol ure. Plašč imate; kako pa je s streho? Ali je streha dobra? Pa še blazina bi dobro služila. Seveda, še eno! Tam je v veži. Kaj je niste vzeli? Gospod je ranjen v nogu in potem je treba blazine. Sem mislil, da ste jo videli . . . No, pa pojdi, Tomaž, po njo! Dajte, zapnite pa vi še tisto!“ je dejal Lipniku.

Tomaž je prinesel blazino. Lipnik je sedel na koleselj, mrk in molčeč, samo mišice na obrazu so mu drgetale. Ko je pognal, ni pozdravil.

Cesta je držala skozi smrečevje. Vrhovi so šumeli in se majali. Skozi vejevje se je lovila sončna svetloba od debla do debla, tu pa tam se je zablestela zelena jasa, porasla z visoko travo; visoki parobki so sedeli v njej kakor trudni pastirji.

Lipnik je začel govoriti sam s seboj; gnev, srd, nejasno, nekam veselo pričakovanje, tesna slutnja, nestrpnost in čuden občutek ponižanja, vse mu je plalo skozi srce, mu je razbijalo sence, ga grizlo in vznemirjal. Da se je otresel, je moral govoriti, govoriti, naj bo karkoli in komurkoli.

„Vidiš, Miško, zdaj je naju, starca, zadela ta velika čast, da greva po gospoda, naju, Miško. Oba sva že godna za pokoj, obo sva stara in prijatelja. O, Miško, midva bova še večja prijatelja. Zakaj bi ne bila? In drživa se kakor gospoda! — Eja, počakaj, ali ni več vode v jezeru?“ je odgovoril na žalostni: „Piv, piv!“ — ki se je oglasil iz gozda.

„Piv, piv!“ — je tožila pivka v hribu.

„No, ali ne slišiš senice: „Pit, pit?“ Torej pit pojdi, ti, žeja žejasta, pivka pivkasta, k vodi pojdi in vpij z griča! — Le vozi, Miško, — vidiš, to je čast, da greva midva in gospodu bova rekla, da je to velika čast!“

In Miško je gotovo ta zamotani govor razumel, zakaj drobil je in kreval, da je pesek škropil na vse strani.

Zapeljala sta med njive.

„Tri - skriili - skriili!“

„Pa pošči!“ je dejal Lipnik in iskal škrjanca v zraku. „Pa pošči!“ Tisti dan bi se pogovarjal z vsako stvarco, ki jo je Bog ustvaril. S psom, ki je lajal na cesti, z žabami v luži, s konjem Miškom; kravi, ki se je dvignila ob plotu in ga zrla z neumnozavedavimi očmi, je dejal: „Sram te bodi, radovednica, ki prodajaš zjala!“ Pri srcu mu je bilo čudno težko, a pozabil je na trganje v nogi, na žalitev oskrbnika Martina in prišel na Janeza in gospoda. In konj je klecal po beli cesti umerjeno. Ždelo se je, da se nekaj mudri. Pot je hitro minila; preden se je Urban dobro zavedel, je zavil skozi trg proti kolodvoru.

Debeli mesar pri cerkvi je prišel na vrata in vpil:

„Gospod oskrbnik, po vola pridem!“

„Pa pridite!“ mu je odgovoril starec in lice mu je pokrila temna senca.

„Gospod oskrbnik,“ je vpil za njim štacunar. „Ali naložite nazaj grede tisti cuker, ki je ostal? In železje je tudi že dolgo tu. No, da, v koleselj ni mogoče dajati!“

„Ne, ni mogoče, po gospoda grem!“ je odvrnil in želel, da bi naglo izginil skozi trg.

Pijanec se je opotekel po sredi ceste ter topo pijano zrl vanj, ne da bi se umaknil.

„Pojdi spoti!“ je zavpil Urban nad njim.

„Hudič, počasi vozi, da ne povoziš otrok, he, otrok!“ je dygnil roko pijanec. Toda ko je specnal Lipnika, se je boječe umaknil v kraj, nerodno snel blatni klobuk in mrmral: „Nikar naj ne zamerijo, gospod oskrbnik, pijan sem, in pijanec je — nič, ne, nisem pijan, a ne vidim prav, se mi blešči v soncu,“ se je opravičeval. „Mlatit pridem, kajne, gospod oskrbnik? Kdaj boste mlatili?“

„Vprašat pridi!“

„Pa pridem!“ je zamahnil za njim in se gugal ob jarku. Nato se je udaril po čelu in se jezil sam nad seboj:

„Strela, kako si ti, dragi fant, neumen; malo, malo je manjkalo, pa bi se bil zameril, ol!“

SEM Kranjčičev

Jurij . . .

NOVE UGANKE

1. Pesem Knajpovca:

LIPA VNOVIČ MI DALA

cvetja je, vitka in zala,
Skuhal iz njega sem čaj,
zdravje dobil sem nazaj.

V prvi vrstici gornje kitice je skrito ime slovenske pesnice, znane tudi MISLIM. Kdo zna prav brati?

2. Dva znanca.

„O, SRČEK ŠIROK“, je vzkliknil CENEK LODLAR, ko sta se srečala oba znana nam režiserja, in podal tovarišu roko. Kdo sta?

3. Drzna trditev.

„Nepismenosti ne poznamo“, je zapisal Zlatko Verbič v avgustovi številki o Slovencih. Jurij se je smejal in rekel: „Jaz pa trdim, da zadnjih 7 let, če ne delj, sprejemam Avstralijo zelo visok odstotek nepismenih Slovencev in Slovenk“. — Na koga je Jurij mislil?

4. Dva pastirja.

(poslala Milka Stanič).

Tonček pravi Jurčku: Daj mi 10 ovac, pa bova imela obo enako število. Jurček odgovarja: Daj jih ti meni deset, pa jih bom imel dvakrat toliko kot ti. — Koliko ovac je pasel vsak od njiju?

UGANKE REŠENE

1. Recept se je glasil:

DRINK COCA COLA

Nagrada: Jože Grilj, Vic.

2. Bila je MATI, kajpak.

Nagrada: Milka Stanič,
N.S.W.

3. Vran je bilo 36.

Nagrada: Danila Bole,
Vic.

4. IVAN KOBAL.

Nagrada: Ivanka Študent,
N.S.W.

Rešitve so poslali vsaj deloma prav tudi naslednji:

Matija Cimerman, Pavla in Jovo Miladinovič, Ivanka Pungerčar, Rafko Turk, Rudolf Stavar, Marija Horvat, Jože Vah. — Vabimo še druge, da se pridružite reševalcem. — Jurij.

VELIK PREOBRET NA SVETOVNEM ODRU?

OBRAČATI SE JE ZAČELO, ko je Hruščev obrnil svoje letalo proti Pekingu namesto v New York. Zakaj in čemu, o tem so veliko ugibali. Prišlo je nenadoma. Baje je bilo treba zakrpati nastali nesporazum med Moskvo in Pekingom. Vsekakor je Hruščev hipoma popustil v napetosti med Vzhodom in Zahodom, ki je bila nastala zaradi dogodkov na Bližnjem vzhodu. Zahod se je oddahnih.

★Baje se je kitajski Mao bridko pritožil, da je Hruščev pristal na sestanek v New Yorku, kjer naj bi sedel med diplomati Čang-Kajškov za stopnik s Fermoze, ne pa zastopnik rdeče Kitajske. Kaj je bilo še drugega med njima, je ostalo pri ugibanju. Dovolj je pa padlo v oči, da je Hruščev po povratku iz Pekinga izgubil vsaj iniciativo, če ne morda tudi glavo, in poravnvanje zmed v Libanonu, Iraku, Jordanu in tam okoli je prešlo v druge roke. Poprej so mnogo ugibali, koliko si bo upal ziniti v prisotnosti Hruščeva Eisenhower, ko pa „njega ni bilo“ in so se zbrali na posvet v splošnem zasedanju Združenih Narodov, je Ike imel vodilno vlogo in stvari so se nepričakovano začele urejevati. Hruščev skoraj ves mesec ni prišel nikjer v ospredje.

★Mnogi misljijo, da se je arabski svet razočaral nad Moskvo, ki je malo poprej kar najbolj široko odpiral usta, storila pa takorekoč nič. Arabci—morda celo sam Nasser — so uvideli, da je od Amerike več pričakovati. Nehali so rogovali —

liti in pristali na mirno dogovarjanje. Ko to tipkamo, se Amerikanci in Britanci pripravljajo na odhod iz Libanona in Jordana.

★Eisenhowerjeva inicijativa je segla dalje. Napovedal ja prekinitev, če ne sploh ustavitev, preizkušanja atomskih bomb in podobnega orčja. Isto je, kot znano, pred časom napovedal od svoje strani že Hruščev, verjeli mu takrat niso. Zdaj bo moral pokazati prave karte in bomo kmalu videli, če ni bila tista beseda zgolj — propaganda.

★Eisenhowerjeva inicijativa se je pokazala tudi v tem, da je Amerika kar naenkrat začela zalagati z orožjem — Indonezijo. Torej tisega Soekarna, ki je bil doslej pod obtožbo, da si pomicuje s komunizmom. Amerika hoče prehiteti rdečo Kitajsko, saj vse kaže, da je v komunističnem taboru Mao tisti, ki je tam prevzel inicijativo.

★Podobno je, da Mao ni opustil namere, „osvoboditi“ Formozo. Amerika ga svari z besedo in dejanjem — ameriška mornarica križari v Indijskem oceanu-vendar prav ob nastajanju teh vrstic prihaja poročilo, da rdeča kitajska vojska silivito napada otok Quemoy, ki je pod oblastjo nacionalistov. Osvojitev tega otoka naj bi bil prvi korak do Formoze, kali? Podoba je, da je trenutno v tem kotu sveta največja nevarnost, da kaj resnega izbruhne.

★Podpiranje Indonezije iz Amerike postavlja svet pred drugo

Raki in Tiger

JANEZ JE PRIPOVEDOVAL,
Jurij je zapisal:

Bilo je v prvi zimi, ko sem jo primahal čez mejo na Koroško. Zelo nerad me je sprejel kmet, češ da nima po zimi nobenega dela zame. Pa sem ga le preprosil, češ, da bom spomladni odšel čez morja. Nič plačila ne zahtevam, samo streho in kaj malega za želodec. Tako sem ostal in mu oskrboval živino.

Kmetica je polagala predme za zajtrk fižol, za obed fižol, za večerjo fižol. Začelo mi je presedati, pa sem nekoč dejal gospodarju:

„Morda bi pa le lahko še kaj drugega dobil, saj pridno delam, ne sam ljubi fižol.“

„Kaj, fižol, praviš? Saj to so raki, fant! Kar takoj reci, da so raki, ali se mi pa poberi od hiše!“

Tega sem se ustrašil in sem počasi rekel:

„Raki so, seveda so raki, ampak nekam majhni so . . .“

Tako sem smel ostati pri hiši.

Prišla se pomlad in delo se je odprlo vsepozd. Gospodar se je začel batiti, da pojdem drugam. Kdo mu bo zdaj zastonj delal? Prav počasi je gospodinja začela dodajati fižolu še kaj. Meni se je zdelo to vse prepočasi. Še bolj počasi se je zdelo, da napreduje zadeva mojega potovanja čez more. Treba je bilo nekaj ukreniti.

Nekoč sem zagledal mačka, kako si je na strehi umival tačke. Poklical sem gospodarja in rekel:

„Poglejte tja gor. Nisem vedel, da imate pri hiši takega tigra.“

„Osel“ je odgovoril gospodar, „ali ne vidiš, da je maček?“

„Tiger je, rečem vam. Tako recite, da je tiger, če ne grem še danes k drugemu kmetu dela iskat.“

Gospodar je malo pomislil, potlej je dejal:

„Imaš prav, tiger je, ampak nekam majhen je ta tiger . . .“

Ostal sem pri hiši in gospodar je namignil ženi, naj me neha krmiti s fižolom . . .

Ostal sem čez vse poletje in še plačo sem dobival. Sredi jeseni je pa prišel poziv, naj se odpeljem v Avstralijo. Prav čedno smo se poslovili in vse je minilo brez zamere.

Pesem Starega Kranjca

Narodna iz davnih časov

Kaj doživel sem na svetu?
Bog se usmil', kaj se godi
Vsak nerodno če živeti
in pregrehe kraja ni.

Če zmešnjavo oblek pogledam,
skoraj Kranjcev ne poznam.
Vsi podobni so sosedam,
bit' Slovenci jih je sram.

Pri teh spakih je vganjvati:
Biba leže, biba ni —
Jih Slovence imenovati?
Če polž kozel je z rogmi!

Vsak oškomban po soldaško,
zajc mu striže pod brado,
hlače nosi po francosko,
Nemec, Lah je za pestjo.

Zdajne kmetiške dekleta
kakor žlahrne so gospe,
vsaka iz škatlice je vzeta,
v zlatu, svili, to se ve.

Oblačila vse imajo
iz angleškega blaga,
vsem domaćim slovo dajo,
kar je tujga, to velja.

(Dalje prihodnji)

bomo ne samo na luni, tudi na pleneti, napovedujejo Amerikanci Bomo videli, je rekel „ta slep“. Nekoliko jih pa le skrbi, če ne bo pred njimi tam gori — Sovjetija . . .

★Ameriška podmornica je preplula severni tečaj — pod ledom. Skozi Beringov preliv je plavala pod debelo skorjo večnega ledu in prišla ob Islandiji spet v brezledne vode. To je uspeh zase. Brž je spet završalo: Nova pridobitev za vojne namene! Eisenhower je pa samo poudaril, kolikoga pomena je to za potovanje po zemeljski obli. Celo v Vatikanu so ga pohvalili, da ni omenil „vojskovanja“, ko je objavil nov ameriški triumf.

★Znana pisma, ki so pred mescem padala iz pisarne Hruščeva kot toča izpod neba in zahtevala „vrhunski sestanek“, so prenehala. Ali je res Mao zadaj? Pa naj bo tako ali tako, zdi se, da jih začenja pisariti — Eisenhower . . . Če se Hruščevu ne maje kaj važnega doma, bo že spet prišel do sape in bo kakšno zinił. — Hotimir.